

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน ชคชนบท

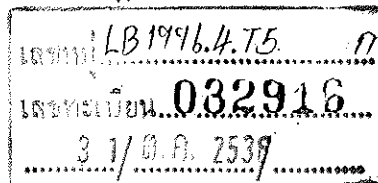
Factors Affecting Job Performance of Teachers under
the Education for Rural Development Project

กรรณิกา หลีเจริญ

Kunnika Leecharoen

ครู - วิทยาลัยสงขลานครินทร์ - 3/1

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education

Prince of Songkla University

2536

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท

ผู้เขียน นางสาวกรรณิกา หลีเจริญ

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

คณะกรรมการที่ปรึกษา

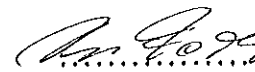
คณะกรรมการสอบ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.हरन्छा नीलवीचेर)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชียงเซาว์)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.हरन्छा नीलवीचेर)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชียงเซาว์)

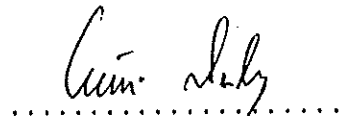
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ทวิ ทิมชา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

(ดร.ไพรัตน์ สงวนไพร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ผู้เขียน	นางสาวกรรณิกา หลีเจริญ
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
ปีการศึกษา	2536

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการ และความรู้ในโครงการ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โดยวิธีสร้างรูปแบบการถดถอยพหุคูณเพื่อใช้ในการทำนายการปฏิบัติงานของครู

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในปีการศึกษา 2534 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 217 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบทดสอบความรู้ในโครงการ แบบสอบถามการปฏิบัติงานและแบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปีการศึกษา 2534 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ได้แก่ ปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบและความรู้ในโครงการ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา

หมู่บ้านในเขตชนบท ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้
ประสบการณ์การทำงานและ เจตคติที่มีต่อโครงการ

3. แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วย จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาใน
สถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อ
โครงการและความรู้ในโครงการ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำที่สุด
และเมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานใน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท คือ ความรู้ในโครงการและ
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ

สำหรับรูปแบบการถดถอยที่ใช้ทำนายการปฏิบัติงานของครู เขียนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การปฏิบัติงานของครู} = & .66430 + .00660 (\text{จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถาน} \\ & \text{ศึกษา}) - .00001 (\text{รายได้}) + .00346 (\text{ประสบการณ์} \\ & \text{การทำงาน}) + .02161 (\text{ปริมาณงานที่รับผิดชอบ}) \\ & + .24647 (\text{เจตคติที่มีต่อโครงการ}) + .05694 (\text{ความรู้} \\ & \text{ในโครงการ}) \end{aligned}$$

Thesis Title : Factors Affecting Job Performance of Teachers
under the Education for Rural Development
Project

Author : Miss Kunnika Leecharoen

Major Program : Community Development Education

Academic Year : 1993

Abstract

The purpose of the study was to investigate the factors affecting job performance of teachers under the Education for Rural Development Project (ERDP). The independent variables were as follow ; (i) years of study in educational institution, (ii) salary, (iii) working experience, (iv) working loads, (v) attitude toward the project and (vi) level of the knowledge on the project which affected to the dependent variable as the job performance of teachers under the Education for Rural Development Project.

The samples consisted of 217 fulltime teachers randomly drawn from the primary schools working for the Education for Rural Development Project in the 1991 academic year under the Office of Provincial Primary Education, Changwat Satun. The instruments for data collection were the test of general knowledge on the project, the questionnaire of the job performance and the attitude scale. The data were analyzed of percentage, arithmetic mean, standard deviation, simple correlation and multiple regression analysis.

Results of the research were as follows :

1. The performance of teachers under the Education for Rural Development Project in the 1991 academic year was at a moderate level.

2. Teachers' working loads and the level of knowledge on the project were positively related to the job performance. However, there was no significant relationships between their job performance and the years of study in educational institution, salary, working experience and attitude toward the project.

3. The result from multiple regression analysis showed that the years of study in educational institution, salary, working experience, working load, attitude toward the project and level of the knowledge on the project explained job performance at the lowest level. When the other variables were controlled, the level of knowledge on the project and working loads still influenced over the job performance of teachers under the Education for Rural Development Project.

The estimated equation of the job performance was depicted in regression model as following ;

$$\begin{aligned} \text{The job performance} &= .66430 + .00660 (\text{years of study in} \\ \text{of teachers} &\quad \text{educational institution}) - .00001 \\ &\quad (\text{salary}) + .00346 (\text{working experience}) \\ &\quad + .02161 (\text{working loads}) + .24647 \\ &\quad (\text{attitude toward the project}) + .05694 \\ &\quad (\text{level of the knowledge on the project}) \end{aligned}$$

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.हररषा नीलविशैर และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชิงเชาว์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ พร้อมทั้ง ตรวจแก้และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัยและรองศาสตราจารย์วี ทิมชา ที่ได้กรุณาให้แนวคิด และคำแนะนำ ตลอดจน ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ จิตต์ภูษา ที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสตูล หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ศึกษาพิเศษจังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงาน ทั่วไปทุกอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่กรุณาให้ความร่วมมือในการวิจัย ครั้งนี้ และหน่วยงานต้นสังกัดที่สนับสนุนผู้วิจัยให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาดูงานหลักสูตร

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้ทุนอุดหนุนใน การทำวิจัยและขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยประสานงาน ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ได้สนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา ตลอดจนเจ้าของหนังสือ และวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิง ผู้ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลืออีกมากที่ไม่สามารถ นำมากล่าวนามทั้งหมด จึงขอขอบคุณท่านเหล่านี้เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บุพการี ผู้มีพระคุณทุกท่าน และครูบาอาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน

กรรณิกา หลีเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
Abstract.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง.....	(8)
รายการภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	12
สมมติฐาน.....	12
ความสำคัญและประโยชน์.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	15
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทบาทการศึกษาในการพัฒนาชนบท.....	19
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท.....	22
บทบาทของครูประถมศึกษาในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท.....	29
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	45

	หน้า
3. วิธีการวิจัย.....	47
กลุ่มตัวอย่าง.....	47
แบบแผนการวิจัย.....	48
เครื่องมือในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4. ผลการวิจัย.....	63
ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5. การอภิปรายผลการวิจัย.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	88
การอภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก 1.....	122
ภาคผนวก 2.....	141
ประวัติผู้เขียน.....	142

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วม โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ปีการศึกษา 2534 จำแนกตามอำเภอ/กิ่งอำเภอ	48
2. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา	64
3. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามรายได้	65
4. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	66
5. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานด้านการสอน	67
6. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามงานพิเศษที่รับผิดชอบ	68
7. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานพิเศษ	69
8. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามเจตคติที่มีต่อโครงการ	70
9. จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จำแนกตามความรู้ในโครงการ	71
10. ระดับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท	74

ตาราง	หน้า
11. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวเกณฑ์ (Y) กับ ตัวพยากรณ์ (x)	76
12. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้าน การจัดการเรียนการสอน (Y ₁) เป็นตัวแปรตาม	77
13. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้าน การฝึกและพัฒนายุคลูกกร (Y ₂) เป็นตัวแปรตาม	79
14. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้าน การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน (Y ₃) เป็นตัวแปรตาม	80
15. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้าน การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ (Y ₄) เป็นตัวแปรตาม	81
16. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้าน การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น (Y ₅) เป็นตัวแปรตาม	83
17. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้าน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท (Y ₆) เป็นตัวแปรตาม	85
18. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนการปฏิบัติงาน ของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (Y) เป็นตัวแปรตาม	86

รายการภาพประกอบ

รายการภาพประกอบ	หน้า
1. แผนภูมิกรอบแนวความคิดในการวิจัย	47

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความ เป็นมาของปัญหา

การพัฒนาชนบทเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ได้พยายามดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า แต่นโยบายพัฒนาชนบทยังขาดความชัดเจน มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าที่จะแก้ปัญหาพื้นฐาน การดำเนินงานพัฒนาชนบทไม่มีการกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย แต่เป็นการทำแบบกระจายทั่วไป ผลการพัฒนาจึงตกอยู่กับกลุ่มบุคคลที่มีใช้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ (เสมอ จันทร์ขุฑิ, 2526 | 234) จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่อาศัยอยู่ในชนบทประสบปัญหาที่สำคัญ 3 ประการคือ ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการศึกษา และปัญหาด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะปัญหาความยากจนที่เป็นปัญหาโครงสร้างที่สำคัญ (ไฉต บันเปียมรัชฎ์, 2524 | 220) รัฐบาลได้พยายามหาแนวทางและวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวให้ชัดเจนและให้ผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงได้กำหนด "การแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาเขตชนบทล้าหลัง" ไว้ในส่วนที่ 6 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) โดยมุ่งเน้นพัฒนาในเขตพื้นที่ยากจนเป็นหลักและจัดตั้งองค์กรขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ" (กชช.) โดยให้ความรับผิดชอบในการกำหนดแผนงาน โครงการที่ต้องดำเนินการแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานซึ่งมีสี่กระทรวงหลักร่วมกันรับผิดชอบ คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย โดยเน้นการฝึกกำลัง การประสานงาน การมีพื้นที่ที่ปฏิบัติอย่างชัดเจน และการมีส่วนร่วมของประชาชน (โกวิท พวงงาม, 2534 | 3)

การพัฒนาของสี่กระทรวงหลักเป็นการพัฒนาแบบผสมผสาน มีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเป็นการวางแผนร่วมกัน

ในระดับต่าง ๆ ของหน่วยงานเดียวกัน มีแก่นกลางควบคุมการทำงาน การจัดงบประมาณ การกระจายอำนาจไปสู่หน่วยปฏิบัติระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน (อมร รักษาสิทธิ์และยุวัฒน์ วุฒิมณี, 2524 ; บทนำ) เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพชีวิต การศึกษาและความสามารถในการพึ่งตนเองได้ ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงดังกล่าว จึงถือเป็นหน้าที่ที่จะช่วยกันพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของคน โดยการพัฒนาสุขภาพอนามัย ฝึกฝนทักษะและงานอาชีพที่จำเป็น การจัดสร้างและบริการสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานบริการที่มีขอบข่ายกว้างขวาง และต้องดำเนินการอย่างมีระบบต่อเนื่องสัมพันธ์กัน (สะอาด พองอินทร์, 2527 ; 2)

ในการพัฒนาชนบทเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ รัฐจักใช้บริการของรัฐที่จัดสรรให้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายของรัฐบาลนั้น จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ หลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนคือ ทำให้ประชาชนรับรู้สภาพของชุมชน แล้วแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ตลอดจนสามารถปรับปรุงสิ่งที่รัฐจัดสรร ไปให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมที่ตนมีส่วนร่วมให้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525 ; ไม่ปรากฏเลขหน้า)

รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการรับหน้าที่ในการพัฒนาคนโดยตรง โดยดำเนินการพัฒนาคนในชนบททั้งในและนอกระบบโรงเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนาชนบทในเรื่องต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527 ; 19)

- 1) พัฒนาคนให้มีความรู้พื้นฐาน เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล แต่ละครอบครัว ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น
- 2) พัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความรักหวงแหนแผ่นดินเกิด

3) พัฒนาคณะให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์

4) พัฒนาคณะให้มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาชนบท และมีทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาชนบทของรัฐบาล รู้จักใช้และบำรุงรักษาถาวรวัตถุ และสาธารณสมบัติให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดทำแผนงาน หรือโครงการเพื่อพัฒนาชนบทลงสู่พื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติ สำหรับโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนนั้น กระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัดเป็นแกนนำในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงกำหนดแนวทางในการพัฒนาดังนี้

- 1) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการ พัฒนาชนบทตามนโยบายของรัฐบาลภายในขอบเขตงานและกำลังความสามารถ
- 2) ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ในทุกหน่วยงาน แต่ละท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาชนบท
- 3) จัดให้มีโครงสร้างและรูปแบบกระบวนการพัฒนาชนบท ผสมผสานกัน ตั้งแต่ระดับกระทรวงลงไปถึงพื้นที่เป้าหมาย
- 4) ใช้สถานศึกษาร่วมกับวัดและศาสนสถานทุกศาสนา เป็น ศูนย์ดำเนินการพัฒนาชนบทของแต่ละท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำ โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนในปี 2526 เพื่อ ต้องการให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคณะ ให้โรงเรียนทำหน้าที่สอน ประชาชนและเยาวชนให้มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมต่าง ๆ สนองความต้องการของชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของประชาชนในด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม การปกครองตนเอง และการสาธารณสุขให้มีคุณภาพสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ, 2526 ข ; 2)

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนได้เริ่มดำเนินการในปี 2526 ใน 38 จังหวัด 288 อำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยยึดพื้นที่ที่มีปัญหามาพิจารณาก่อน ซึ่งมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 300 โรงเรียน และต่อมามีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นมีละ 300 โรงเรียน จนกระทั่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 จึงได้ขยายโครงการออกไปครอบคลุมพื้นที่ 72 จังหวัดในส่วนภูมิภาค โดยมุ่งเน้นพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท และใช้ชื่อโครงการว่า "โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท" เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานและสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบทในด้านต่าง ๆ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528 | 3-4)

- 1) ปรับปรุงการเรียนการสอน ให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้
- 2) ส่งเสริมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของชุมชนที่โรงเรียนรับผิดชอบ
- 3) พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนัก และยอมรับความจำเป็นในการพัฒนาชุมชนโดยการพึ่งตนเอง
- 4) คัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ให้ได้ผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ เสียสละ และมีคุณสมบัติของนักพัฒนา เพื่อช่วยเป็นผู้นำด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน
- 5) ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียนในด้านอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- 6) ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นแหล่งข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน
- 7) ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์ประสานงานตลอดจนบริการด้านวิชาการและอาชีพเพื่อพัฒนาชนบท
- 8) ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา

นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและเป็นไปตามแนวทางที่
กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ว่า "กระทรวงศึกษาธิการจะระดมสรรพกำลัง
ทรัพยากรที่มีอยู่ในทุกหน่วยงานในแต่ละท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชนบท" สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโดยความร่วมมือของกระทรวง
ศึกษาธิการได้กำหนดองค์กรในการบริหารโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบทเป็น 3 ระดับคือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, 2526ก | 11-13)

1) ระดับกรม มีอนุกรรมการโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็น
ผู้ปฏิบัติ และประสานการพัฒนาชนบทร่วมกับสำนักโครงการพิเศษและหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

2) ระดับศูนย์การดำเนินงาน มีคณะกรรมการศูนย์ดำเนินงาน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทประจำศูนย์ดำเนินงาน 11 ศูนย์
ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด อธิการวิทยาลัยครู หัวหน้า
หน่วยศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิตามความเหมาะสม เป็นผู้ปฏิบัติและประสาน
การพัฒนาชนบท

3) ระดับจังหวัด อำเภอ และ โรงเรียน จะมีคณะทำงาน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในแต่ละระดับได้แก่

3.1) คณะทำงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
และบุคคลอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เป็นผู้ปฏิบัติและประสานการพัฒนาชนบท

3.2) คณะทำงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทระดับอำเภอ ประกอบด้วย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ปฏิบัติและประสานงาน

3.3) คณะทำงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทระดับโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน
เป็นผู้ดำเนินการ

ดังนั้นคณะทำงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ที่เป็นผู้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการคือ ผู้บริหารและคณะครูใน
โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของคณะทำงานระดับนี้มีดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529 ก | 12)

1) ประสานการดำเนินงานตามโครงการกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง
ในระดับตำบลและหมู่บ้าน เช่น คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กม.)
คณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) คณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานสนับสนุนการพัฒนา
ชนบทระดับตำบล (คปต.) กรรมการศึกษา วัด ศาสนสถานหรืออื่น ๆ ตาม
ความเหมาะสม

2) ร่วมมือกับคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) คณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียน ผู้นำหมู่บ้าน สืบเสาะสภาพปัจจุบัน และความต้องการในด้าน
การพัฒนาชนบทในชุมชนที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน

3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนนำความรู้
ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง

ส่วนวิธีการดำเนินการพัฒนาชนบทในระดับโรงเรียนนั้น โรงเรียน
ประถมศึกษาได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. | 13-14)

1) ผู้บริหารและคณะจัดการเรียนการสอนให้ครบตามกระบวนการ
ของหลักสูตร

2) จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง กิจกรรม
ดังกล่าวคือ กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3) ดำเนินการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติ มิใช่ให้นักเรียน
ท่องจำ ผู้เรียนจะต้องได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นด้วยตนเอง นำไปปฏิบัติในชีวิต
ประจำวัน นำสิ่งที่เรารู้ หรือปฏิบัติในโรงเรียนไปปฏิบัติที่บ้าน ก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาชีวิตของนักเรียนเอง ผู้ปกครอง ชุมชนที่ตนอาศัย

4) นักเรียนในชนบทที่ขาดโอกาสศึกษาต่อ จะต้องได้รับการปฏิบัติด้านการงาน อาชีพ ให้มีทักษะด้านอาชีพ ติดตัวจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือแม้แต่อยู่ในสถานศึกษา โรงเรียนควรสามารถจัดกิจกรรมการอาชีพให้ครบวงจรได้ คือ

4.1) มีการศึกษา เรียนรู้ การงาน อาชีพ ที่สอดคล้องกับ
ความจำเป็นและความต้องการของชุมชน

4.2) มีการปฏิบัติและมีผลผลิต การจัดการ การตลาด ฯลฯ

4.3) มีการนำผลการปฏิบัติ/ผลผลิต ไปใช้ประโยชน์

โดยวิธีการต่าง ๆ

4.4) มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหา

4.5) มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน

5) โรงเรียนสามารถเป็นผู้นำชุมชนในเขตบริการของตนให้เกิด
การพัฒนา

ภารกิจของ โรงเรียนดังกล่าวเป็นการริเริ่มแนวความคิดที่สำคัญใน
ความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน เพราะนอกจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร
แล้ว ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนอีกด้วย แต่การที่โรงเรียนจะประสบ
ความสำเร็จตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น ครูนับว่าเป็นผู้ที่บทบาทสำคัญที่สุด
เพราะการที่บทบาทของโรงเรียนจะดำเนินต่อไปได้จะต้องอาศัยครู ซึ่งเป็น
บุคลากรที่มีบทบาทมากที่สุดในโรงเรียนและเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน จึง
ทำให้รู้สึกสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางด้าน
เศรษฐกิจและสังคมในชุมชน จึงนับได้ว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท
เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาชุมชน

หลังจากที่โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ดำเนินการไปแล้ว ได้มีการประเมินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทในระดับประเทศ ในปี 2526-2527 พบว่า ผลการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้สนับสนุนโครงการ ผู้นำท้องถิ่นและประชาชน มี
ความเห็นโดยภาพรวมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์

ในระดับปานกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 10-12)

ต่อมาในปี 2528 มีการประเมินโครงการในในระดับศูนย์การดำเนินงานและระดับประเทศ พบว่า ศูนย์การดำเนินงานที่ 1 ประกอบด้วย จังหวัด สงขลา สตูล พัทลุง ปัตตานีและนครศรีธรรมราช (ศูนย์ดำเนินการที่ 1, 2527 : 17-18) ได้ประเมินการดำเนินงานของโรงเรียน 32 โรงเรียน 5 จังหวัด พบว่า ร้อยละ 80 ของโรงเรียนที่ดำเนินงานตามโครงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ

นอกจากนี้ ได้มีผลงานการวิจัยเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครู และผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูมีบทบาทในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง (สมบูรณ์ บุญฤทธิ์, 2532 : บทคัดย่อ, ชาญวิทย์ แสงมณี, 2533 : 87 และ สุรัตน์ บุญฤทธิ์, 2534 : 160)

จากผลการประเมินโครงการและผลการวิจัย จึงสรุปได้ว่าระดับ บทบาทการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากภาระหน้าที่ของครูก็มีมาก อยู่แล้ว เช่น บทบาทหน้าที่ด้านการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ด้านงานพิเศษหรือ งานโครงการอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จึงทำให้ครูไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทการพัฒนาชนบทได้เต็มกำลังความสามารถ ซึ่ง สะอาด พองอินทร์ (2527 ; 173) ได้วิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชนของครู คือ ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะให้บริการแก่ประชาชน เพราะมี ชั่วโมงการสอนมาก และสมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2534 ; 109) ก็พบว่า การกำหนด ขอบข่ายและภาระหน้าที่ของครูในการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทก็ไม่ปรากฏเป็น ลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน จึงทำให้ครูเกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน เพราะ โดยทั่วไป ครูต้องใช้เวลาสอนนักเรียนเป็นหน้าที่หลัก โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูจึงมุ่งสอนเนื้อหาตามหลักสูตรเพื่อการวัดผลมากกว่า สอนเพื่อการปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

ดังนั้นการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยเกี่ยวกับตัวครูเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุดที่รับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เป็นบุคลากรที่จะนำทรัพยากรที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นครูประถมศึกษาจึงต้องมีบทบาทต่อชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจเป้าหมายของโรงเรียนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนของตน ครูจึงต้องทำความเข้าใจชุมชนที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ พยายามทุกอย่างที่จะให้โรงเรียนได้รับใช้ชุมชนและสังคมส่วนรวม เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและหาทางแก้ไข ปัญหาดังกล่าว ตลอดจนสื่อความคิดและความต้องการของชุมชนและช่วยเหลือชุมชนด้านต่าง ๆ จึงเห็นได้ว่า ครูจะต้องรับผิดชอบงานพัฒนาชุมชนและจะต้องทำภารกิจเพิ่มขึ้นจากการสอนอีกอย่างน้อย 3 ส่วนคือ (ชนิตา รัชท์พลเมือง, 2526 ; 226-228)

1) ทำหน้าที่เป็นนักนวัตกรรม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางด้านเทคโนโลยี ครูควรนำมาเผยแพร่ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

2) เป็นที่ปรึกษาชุมชนหรือผู้นำบูรณะชุมชน

3) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ ไพลีฐ พรหมรักษา (2526 ; 32) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาชนบทดังต่อไปนี้

1) รวมกลุ่มคนเพื่อให้คนเหล่านี้ได้ช่วยพัฒนาหมู่บ้านของตน

2) เป็นตัวเชื่อมหรือติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มคนที่จัดตั้งขึ้น

3) ให้คำแนะนำหรือชี้แนะในการปฏิบัติ ตลอดจนการให้ความรู้และ เทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่ชุมชน

4) เป็นผู้ร่วมงาน เพื่อเป็นการลดช่องว่างและความรู้สึก

ที่ห่างไกลระหว่างข้าราชการและประชาชน

5) กระตุ้นเพื่อให้กลุ่มคนมีการเคลื่อนไหวไปในทางที่ดีแก่การทำให้ท้องถิ่นเจริญ

เมื่อพิจารณาบทบาทหน้าที่ครูแล้ว จะเห็นว่าครูเป็นบุคคลที่สำคัญ กลุ่มหนึ่งที่รัฐได้ฝากความหวังเกี่ยวกับการที่จะเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนใน เขตพื้นที่ชนบท ทั้งนี้เพราะครูเป็นข้าราชการในโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันหลัก ของท้องถิ่นที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาท้องถิ่นได้ด้วยความผูกพันกับโรงเรียนที่ ตั้งอยู่ในชุมชน จึงส่งผลให้ครูมีความสัมพันธ์กับชุมชน เข้าใจสภาพชุมชนได้ อย่างแท้จริง มีบทบาทและหน้าที่พัฒนาชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

(เสรี สุวรรณประเสริฐ, 2533 | 9)

จากบทบาทสำคัญของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาดังกล่าว ครูจึงเป็น ปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาไม่ได้ผลเท่าที่ควร หากการตระเตรียมบุคคลที่จะมาทำหน้าที่ครูและการใช้ครูเป็นไปอย่างขาด ประสิทธิภาพ โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงครูที่มีประสิทธิภาพ เรามักจะดูจาก พฤติกรรมการสอนและผลการสอนของครูซึ่งก็คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน แต่งานของครูปัจจุบันนี้มิใช่มีเฉพาะการสอนและอบรมนักเรียนเท่านั้น แต่ยังมีงานพัฒนาชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนอีกด้วย ดังนั้นประสิทธิภาพของครู ในปัจจุบันจึงต้องสังเกตจากพฤติกรรมการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนและการปฏิบัติงานพิเศษด้านอื่น ๆ ของครูประกอบกัน

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาชนบท พื้นที่ยากจน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) โดยเริ่มดำเนินการในปี 2526 มีพื้นที่เป้าหมาย 2 อำเภอ คือ อำเภอละงูและอำเภอทุ่งหว้า มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการปีละ 2 โรงเรียน ตลอดแผนฯ รวม 8 โรงเรียน ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 100 โรงเรียนและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการในปีแรก 9 โรงเรียน รวม โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2526-2535 จำนวน 117 โรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล, 2535 | 4)

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะดำเนินงานตามสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยมีศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็นผู้คอยให้การนิเทศติดตามผลและแก้ปัญหาต่าง ๆ การนิเทศติดตามผลจะ เป็นไปในลักษณะการสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไขในแต่ละอำเภอ แต่ไม่มี การสรุปผลโครงการในระดับจังหวัดแต่อย่างใด

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวิชาการของ โรงเรียนในจังหวัดสตูล จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูใน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทว่า ครูได้ปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ที่กำหนดไว้ในโครงการทั้งหกด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้าน การฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้าน การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็น ศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น และด้าน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับใด และ ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการ และ ความรู้ในโครงการที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู โดยศึกษาในแง่ความสัมพันธ์ว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการ วางแผนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพื่อ ปรับปรุงการดำเนินงานในโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดต่อไปและเพื่อใช้ กระบวนการทางการศึกษา ไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน จนสามารถทำให้ประชาชน พัฒนาตนเองควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้ และสามารถแก้ปัญหาพื้นฐานให้ หมดไปในที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสตูล ทั้ง 6 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 1.2 ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร
 - 1.3 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน
 - 1.4 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ
 - 1.5 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น
 - 1.6 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
3. เพื่อสร้างรูปแบบการทดลองที่ทำนายการปฏิบัติงานของครูในการโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

สมมติฐาน

จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย สามารถตั้งสมมติฐานดังนี้

1. จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

2. รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน
3. ประสิทธิภาพการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน
4. ปริมาณงานที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน
5. เจตคติที่มีต่อโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน
6. ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน
7. จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานได้

ความสำคัญและประโยชน์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้

- 1.1 ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดสตูล
- 1.2 ทำให้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดสตูล
- 1.3 ทำให้ทราบปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดสตูล

2. ด้านการนำไปใช้

- 2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเพื่อการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาโครงการ
- 2.2 สามารถนำสมการพยากรณ์ที่ได้ไปใช้ในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในจังหวัดสตูล

2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท ปีการศึกษา 2534 จำนวน 472 คนโดยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 217 คนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย
 - 2.1.1 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา
 - 2.1.2 รายได้
 - 2.1.3 ประสบการณ์การทำงาน
 - 2.1.4 ปริมาณงานที่รับผิดชอบ
 - 2.1.4.1 งานด้านการสอน
 - 2.1.4.2 งานพิเศษอื่น ๆ
 - 2.1.5 เจตคติที่มีต่อโครงการ
 - 2.1.6 ความรู้ในโครงการ
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.2.1 การจัดการเรียนการสอน
 - 2.2.2 การฝึกและพัฒนาบุคลากร
 - 2.2.3 การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน
 - 2.2.4 การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการ และอาชีพ

2.2.5 การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา
นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

2.2.6 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาชนบท

3. ช่วงอ้างอิง การปฏิบัติงานนับจากการเริ่มดำเนินงานตาม

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในปีการศึกษา 2534

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ
ศิลปวัฒนธรรมและการเมืองการปกครองที่มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด
2. คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเป็นคำตอบ
ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง
3. การปฏิบัติงานวัดจากปริมาณงานของครูในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทและ
เริ่มดำเนินงานตามโครงการในปีการศึกษา 2534 จากบทบาทหน้าที่ที่
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ 6 ด้าน คือ
ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัด
โรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้าน
วิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ
ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครู หมายถึง ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนที่สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในปีการศึกษา 2534 และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้

2. การปฏิบัติงานของครู หมายถึง การดำเนินงานตามบทบาทที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ให้ได้รับผลสำเร็จทั้งหกด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ซึ่งพิจารณาได้จากผลการวัดระดับการปฏิบัติงานเป็นคะแนนจากจำนวนครั้งที่ได้ปฏิบัติงานจริง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 จนถึงวันตอบแบบสอบถาม

3. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้น ถ่ายทอดหรือแนะนำให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

4. การฝึกและพัฒนาบุคลากร หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนแก่บุคคลในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความตระหนักในการร่วมแก้ปัญหา การพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือสังคม และร่วมกันคัดเลือกผู้นำ พร้อมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจในการเป็นผู้นำ เพื่อให้ผู้นำมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ดียิ่งขึ้น

5. การจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมข่าวสารในด้านการศึกษากิจการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น

6. การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมความรู้ด้านต่าง ๆ และเป็นแหล่งฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับอาชีพของท้องถิ่น

7. การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้โรงเรียน เป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา ด้านนันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อบริการชุมชนด้วย

8. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ชุมชน หมายถึง การดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจาก หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

9. โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท หมายถึง โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้โรงเรียนประถมศึกษา เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานพัฒนาคนในชนบทให้พึ่งตนเองได้

10. จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง ระยะเวลา ที่ใช้ในการศึกษาในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา นับจากระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร โดยถือว่าใช้เวลา 1 ปีต่อ การเรียน 1 ชั้น

11. รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับตามอัตราเงินเดือน ในปัจจุบัน ในรอบ 1 เดือน โดยไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ

12. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ใน การปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท นับเป็น จำนวนปี นับรวมทั้งเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่สอนในปัจจุบันและ เวลาที่ เคยปฏิบัติงานในโครงการนี้จากโรงเรียนอื่น นับเป็นจำนวนปี (ตั้งแต่ 6 เดือน ขึ้นไปคิดเป็น 1 ปี)

13. ปริมาณงานที่รับผิดชอบ หมายถึง งานที่ได้รับมอบหมายให้ ปฏิบัติ รวมทั้งงานด้านการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายอื่น ๆ ดังนี้

13.1 งานด้านการสอน นับเป็นชั่วโมงที่รับผิดชอบใน รอบสัปดาห์

13.2 งานพิเศษ เป็นงานที่ได้รับมอบหมายอื่น ๆ นอกจาก
งานสอน นำมานับเป็นจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการปฏิบัติ และเฉลี่ยเป็นจำนวน
ชั่วโมงในรอบสัปดาห์

14. เจตคติที่มีต่อโครงการ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดของ
ครูต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ใช้วิธีวัดจากคะแนน
ที่ได้จากการตอบแบบวัดเจตคติ

15. ความรู้ในโครงการ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด
หลักการ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท ใช้วิธีวัดจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบความรู้
เกี่ยวกับโครงการ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ได้แก่ บทบาทการศึกษาในการพัฒนาชนบท โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) บทบาทของครูประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอตามลำดับดังนี้

บทบาทการศึกษาในการพัฒนาชนบท

การศึกษาเป็นสิ่งที่ทำได้ต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการ การศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนา เพราะการพัฒนาจะสำเร็จได้ด้วยการวางพื้นฐานการศึกษาในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกระดับ (สุวารีย์ ศรีบุญะ, 2528 | 18-23)

โกวิท วรพิพัฒน์และบุญสม นาวานุเคราะห์ (2526 | 513)

ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทไว้ว่า

- 1) หลักการพัฒนาชนบทในด้านการศึกษา มุ่งเน้นตัวบุคคลหรือประชาชนในชนบทเป็นสำคัญ เพราะถือว่าหัวใจสำคัญของการพัฒนาอยู่ที่ตัวบุคคล
- 2) ลักษณะการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท จะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด และมุ่งเน้นที่จะฝึกให้ประชาชนรู้จักการพึ่งพิงเพราะเหตุปัญหา หาข้อมูลมาใช้ประกอบการคิดพิจารณา และตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอันจะนำไปสู่การพึ่งตนเอง ได้ในที่สุด

การศึกษาจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาชุมชน
ผลประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาคือ (ดารา ทีปะปาล, 2521 ; 123)

1) การศึกษาในระบบโรงเรียนให้ความรู้ด้านวิชาการ
ความสามารถและทัศนคติ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลความสามารถของมนุษย์ให้เขา
สามารถเพิ่มผลผลิตจากการทำงานและการอยู่ดีกินดี ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนนั้นมี
สภาพที่ดีขึ้น

2) โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อชุมชน มี
ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน

3) อิทธิพลของการศึกษาที่มีต่อประชาชนในชนบทโดยผ่าน
สื่อมวลชนเท่า ๆ กับการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาอบรมเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมทางการเกษตร การศึกษาที่มุ่ง ไปยังการเกษตรและกิจกรรมที่
เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาชุมชน

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาของ
สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (2518 ; 15) ได้สรุปความเห็น
เกี่ยวกับการศึกษาที่พึงประสงค์ไว้ว่า จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้
ความคิด ทักษะ ทัศนคติ ให้คนไทยรู้จักตัวเอง รู้จักชีวิต

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของ
โรงเรียนในอันที่จะพัฒนาคุณค่าของชีวิตของคนในสังคมตามนโยบายของรัฐบาล
โดยเฉพาะ โรงเรียนในชุมชนชนบท เพราะเป็นสถานที่ที่มีความพร้อม
หลายประการ ที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์หรือเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท
เพราะจากหลักการพัฒนาชนบทประการหนึ่งของกรมพัฒนาชุมชน (2512 ; 22)
ได้เห็นว่า ควรใช้สถาบันที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีความสำคัญสำหรับ
ประเทศชาติ หรือชุมชนที่ด้อยพัฒนาที่มีกำลังปัจจัยจำกัด

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชนบท
ผศ. คำน ขาวหนู (2526 ; 41-47) ได้เสนอบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน
ประถมศึกษาในด้านการพัฒนาชนบท คือ

1) สอนและอบรมนักเรียน โดยโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ

2) สอนประชาชนในด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ปลูกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อเยาวชนและต่อชุมชน สอนให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี

3) บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านวัฒนธรรม ด้านนันทนาการและเผยแพร่ข่าวสาร ส่วนปรีชา เสรฐฐิธร (2527 ; 10) กล่าวว่า ไม่ว่าโครงการพัฒนาชุมชนใด ๆ หากได้โรงเรียนในฐานะองค์กรของรัฐและท้องถิ่นเข้ามาร่วมมือบทบาทแล้ว ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะ

1) โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาค้นในชุมชน ตามกระบวนการสังคมกรรม

2) โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่าง ๆ มีครูที่มีความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ มากพอที่จะอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มชุมชนได้

3) โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนแก่เยาวชนและยังช่วยบำรุงรักษาอีกด้วย

4) โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน โรงเรียนมีอาคารและบริเวณพอที่จะเป็นที่ประชุมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนได้

5) โรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายเดียวกันคือ ต้องการพัฒนาคณะให้สมบูรณ์และดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีคุณค่าเป็นปกติสุข

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนนี้มีศักยภาพเพียงพอที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมการศึกษาในชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ดังที่ไพสิฐ พรหมรักษา (2526) ได้สรุปว่า โรงเรียนเป็นสังคมจำลองที่จะต้องมีภารกิจต่อชุมชนดังนี้

1) ฝึกฝนและให้ความรู้ตามหลักวิชาการ

2) ให้ความรู้พื้นฐานทางด้านสังคม

- 3) สร้างความสำนึกที่ดีในชุมชนของคน
- 4) ช่วยเผยแพร่อุดมการณ์หรือคตินิยมของชาติ
- 5) ถ่ายทอดและรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ
- 7) เป็นศูนย์รวมหัวใจ เป็นแหล่งทำให้เกิดกิจกรรมในชุมชนนั้น ๆ
- 8) เป็นแหล่งวิชาการและแหล่งวิทยาการบริการแก่ชุมชน

โรงเรียนจึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหลาย ๆ รูปแบบและกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ชุมชนมาร่วมมือจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลาน ซึ่งสำออง สีหาพงษ์และคณะ (2531 : 28) พบว่าสิ่งที่โรงเรียนและชุมชนจะกระทำร่วมกันคือ

- 1) ชุมชนต้องให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนบ้าง
- 2) ชุมชนต้องติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อจะได้ช่วยเหลือได้ถูกต้อง รวมทั้งเพื่อให้โรงเรียนได้ตระหนักในภาระหน้าที่ของตน
- 3) โรงเรียนต้องเป็นผู้นำชุมชนในการให้ความรู้ ข่าวสาร เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนดีขึ้น รวมทั้งการปลูกฝังนิสัย การฝึกประสบการณ์ให้แก่นักเรียนทั้งที่โรงเรียนและชุมชน

จากภารกิจดังกล่าวของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ซึ่งแนวการปฏิบัติดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในรูปโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นโครงการที่ดำเนินงานตามแผน

พัฒนาชนบทแห่งชาติของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2526 ดำเนินงานในพื้นที่ชนบทยากจน 38 จังหวัด โดยพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคนในหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 นั้นดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการปีละ 300 โรงเรียน รวม 1,200 โรงเรียนและยังมีโรงเรียนอาสาสมัครเข้าร่วมปฏิบัติตามโครงการอีกด้วย 978 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 ; 3-4)

เนื่องจากผลการดำเนินงานพัฒนาคนในชนบทได้ผลดีตามนโยบายของรัฐบาลและกรอบนโยบายพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติและคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงให้ขยายงานในโครงการต่อไป ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) โดยพยายามจะเพิ่มจำนวนโรงเรียนในโครงการออกไปทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน โดยระดมทรัพยากรทั้งหลายในท้องถิ่น และได้รับความร่วมมือจากองค์กรที่สนับสนุนส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ

1. แนวคิดและการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.)

แนวคิดของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทโดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านอาชีพที่เหมาะสม เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2526 ก | 52) ส่วนแนวคิดในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท นั้น มุ่งที่จะให้โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เป้าหมายเป็นเสมือนหมู่บ้าน นักเรียนในโรงเรียน คือ

ประชาชน ครู คือ กรรมการที่ปรึกษา แล้วเริ่มพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของชาติในอนาคต กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ภายใต้อบรมเขตระเบียนกฎหมายของบ้านเมือง โดยเลียนแบบชีวิตประจำวันของประชาชนในหมู่บ้านจริง ๆ ใช้กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชนทุกคนมาประยุกต์ใช้เป็นระเบียบของโรงเรียน ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนเข้าสู่หมู่บ้าน แล้วนำกิจกรรมในโรงเรียนไปปฏิบัติจริงในบ้านของตน ซึ่งจะทำให้งานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและเป็นไปอย่างทั่วถึง เพราะโดยเฉลี่ยแล้วในปัจจุบันทุก ๆ 2 หมู่บ้านจะมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียนเสมอ ถ้าสามารถขยายโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททั่วถึงกันทุกโรงเรียนก็สามารถพัฒนาคนได้ทุกหมู่บ้านทุกตำบล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526 ข ; 29-30)

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นโครงการหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบดำเนินงานในด้านที่เป้าหมายหรือพื้นที่ยากจน โดยเน้นให้โรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมายเป็นศูนย์กลางในการช่วยพัฒนาชุมชนในเขตชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531 : 4)

- 1) ปรับปรุงการเรียนการสอน ให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้
- 2) ส่งเสริมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของชุมชนที่โรงเรียนรับผิดชอบ
- 3) พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนัก และยอมรับความจำเป็นในการพัฒนาชุมชนโดยการพึ่งตนเอง
- 4) คัดเลือกและพัฒนาผู้นำ ให้ได้ผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ เสียสละ และมีคุณสมบัติของนักพัฒนา เพื่อช่วยเป็นผู้นำด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน

5) ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน
ในด้านอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

6) ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นแหล่งข่าวสาร
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน

7) ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์ประสานงาน
ตลอดจนบริการด้านวิชาการและอาชีพเพื่อพัฒนาชนบท

8) ปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา
นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

2. การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดเสนอรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาที่
ได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์การพัฒนาชนบท ไปยังคณะกรรมการพัฒนาชนบท
แห่งชาติ แล้วส่งรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษานั้นให้กระทรวงศึกษาธิการแจ้ง
ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การสนับสนุนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีมอบหมายหน้าที่ให้
สำนักงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นผู้ดำเนินการตาม
นโยบายและระบบการดำเนินงานดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531 ; 12-13)

- 1) ตรวจสอบพื้นที่เป้าหมาย โรงเรียนประถมศึกษาและข้อมูล
- 2) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทตามวัตถุประสงค์ของชุมชน
- 3) สนับสนุนการใช้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเป็นศูนย์ใน
การพัฒนาชนบทโดย

3.1) ผูกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอ โรงเรียน
ให้สามารถดำเนินการพัฒนาชนบทได้ตามเจตนารมณ์และนโยบายของรัฐบาล

3.2) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือหน่วยงานในพื้นที่
เป้าหมาย ในการผลิตสื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงาน

วิธีการ ฯลฯ ให้ประชาชนรับทราบ (เป้าหมายการพัฒนา คือ ประชาชน
ในชุมชนจะต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปราศจากปัญหาพื้นฐาน)

3.3) ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
การใช้งบประมาณของจังหวัด อำเภอ โรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.4) รวบรวม คำแนะนำ วิจารณ์ปัญหาอุปสรรคของ
การพัฒนาชนบท ให้การดำเนินงานของโครงการสามารถสนองตามนโยบาย
การพัฒนาชนบทของกระทรวงและรัฐบาล

4) วิธีดำเนินงานของ โรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท เมื่อโรงเรียนได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติแล้ว โรงเรียนดำเนินการดังนี้ (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532 ; 3)

4.1) คณะครูและกรรมการศึกษา นักเรียนร่วมกันทำ
ความเข้าใจและแบ่งงานกัน สืบวิจัยสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
ในการพัฒนาคนในหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

4.2) จัดประชุมอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย
ให้ความรู้ความเข้าใจในโครงการ และให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของ
โรงเรียน

4.3) ปรับปรุงบริเวณสถานที่ของ โรงเรียนให้เหมาะสม
กับการเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท

4.4) จัดซื้อจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อเป็นเครื่องมือใน
การเรียนการสอนวิชาชีพในชนบท ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับ

4.5) ปรับปรุงการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถนำ
ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคม ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

4.6) ให้บริการด้านข่าวสาร ความรู้ การจัดการศึกษาเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่เป้าหมาย

4.7) ให้บริการด้านนันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น แก่ประชาชนตามโอกาสอันเหมาะสม

และตรงกับความต้องการ

4.8) ประสานงานและให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าไป
ช่วยพัฒนาชนบทตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของโรงเรียน

4.9) ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อบกพร่องมาประชุม
ปรึกษาและหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบท

แนวคิดของหลักสูตร หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มุ่งที่จะ
สอนคน พัฒนาคคน 4 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, 2526 ก : 30)

- 1) ให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ คือ มีความเสียสละ มีวินัย
อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด ขยันหมั่นเพียร เป็นต้น
- 2) ให้มีความรู้เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง มีทักษะ
พื้นฐานต่อการดำรงชีวิต เช่น ให้เรียนรู้ภาษา การคิดคำนวณ ความรู้เกี่ยวกับ
สุขภาพ สังคม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ พลังงาน ฯลฯ
- 3) ให้มีชีวิตที่สงบสุข รู้จักทำงานให้มีความสุขตามอัธยาศัย
ไม่ถูกเอาเปรียบ เปรียบปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ปรับสิ่งแวดล้อมเข้ากับ
ตนเอง รวมทั้งนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้เพื่อประโยชน์สุขแห่งตน
- 4) ให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติ เพื่อจะได้
บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สรุปแล้วแนวคิดของหลักสูตรจะมุ่งพัฒนาคคนให้เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น
แก้ปัญหาเป็น มีวินัยในตนเอง นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมี
แนวการจัดการศึกษามุ่งสู่การพัฒนาชีวิตของประชาชนให้มีความสุขและอยู่ดีกินดี
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2526) ซึ่งแนวคิดตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 ตรงกับแนวคิดของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
ที่เน้นการพัฒนาคนให้รู้จักพัฒนาตนเองและสังคม เพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจของ

ตนเองและสังคมให้สูงขึ้น โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จึงเน้นให้โรงเรียนในโครงการได้จัดกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร ได้ครบถ้วน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526 ก ; 30)

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบทตามโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุ เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหา คำตอบเองให้มากที่สุด มีประสบการณ์ตรงที่ได้ปฏิบัติและได้ทดลองค้นคว้า นอกจากนี้ยัง เน้นให้ทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะเน้นวิธีการที่ใช้ใน การเรียนการสอนจึง เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม การอภิปรายและหาคำตอบหรือ แก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลในท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2521 ; 4) โครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นโครงการที่มีส่วนเข้ามาเสริมให้ การใช้หลักสูตรสมบูรณ์ครบถ้วน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะกิจกรรม การเรียนการสอนตามโครงการนี้ขยายวิธีสอนจากในห้องเรียนออกไปสู่บ้าน และชุมชน แต่ไม่ใช่ให้ครูออกไปพัฒนาชุมชนตามที่คนส่วนมากเข้าใจกัน กิจกรรม ที่โรงเรียนในโครงการนี้จัดขึ้นมุ่งที่การให้การศึกษาแก่เด็ก ให้เด็ก ได้รับความรู้ ไปได้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง โรงเรียนจึงต้องเน้นกิจกรรม การปฏิบัติจริงทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน โดยเฉพาะการสอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเน้นที่การปฏิบัติจริงควบคู่กับด้านความรู้ทางทฤษฎี ซึ่งเป็นการนำความรู้จาก โรงเรียนไปใช้ที่บ้าน มุ่งการพัฒนาตนเอง พัฒนาคอบครัว พัฒนาชุมชนโดยอาศัย ตัวนักเรียนเป็นสื่อ นำหลักการและวิธีการต่าง ๆ ที่ได้รับจากครู ไปถ่ายทอดให้ ผู้ปกครอง หรือครูนำนักเรียนไปฝึกปฏิบัติจริง ๆ ที่บ้าน เพื่อให้เป็นแนวทางและ เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน หน้าที่ในการพัฒนาคนของโรงเรียนประถมศึกษา จึงมุ่งที่ เด็ก ไม่ได้มุ่งที่ผู้ใหญ่ แต่จะ ใช้เด็กเป็นสื่อกลางถ่ายทอดไปถึงชุมชน (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526 ก ; 32-33)

บทบาทของครูประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

ในเขตชนบท

โรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่หลายประการในการทำหน้าที่พัฒนาชุมชน

โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนในสาขาวิทยาการต่าง ๆ และการจัดบริการสถานที่ของโรงเรียนในการให้บริการ ให้ความสะดวกแก่ประชาชน ในการดำเนินงานดังกล่าวของโรงเรียนประถมศึกษาจะมีครูที่รับผิดชอบอยู่และเป็นผู้ร่วมงานกับประชาชนในชุมชน จึงถือได้ว่า เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วยความจริงจังและด้วยความสามารถที่มีอยู่ ซึ่ง สุจริต เพ็ชรชอบ (2524 ; 108) ได้สรุปบทบาทของครูในสังคมไว้ว่า ครูควรมีบทบาทดังนี้

- 1) บทบาทในการให้การศึกษา โดยให้การศึกษาแก่นักเรียน อันเป็นหน้าที่โดยตรง และให้การศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 2) บทบาทในการอบรมศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียน ให้เป็นแบบฉบับที่ดีแก่นักเรียนและประชาชน ทั้ง ในด้านความประพฤติและการวางตน ในด้านต่าง ๆ
- 3) บทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ซึ่งอาจทำได้ทั้งใน เวลาสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และครูต้องทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้รักษา ถ่ายทอด และฟื้นฟูวัฒนธรรม
- 4) บทบาทในการร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชนที่ตนเป็นสมาชิก
- 5) บทบาทในการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน
- 6) บทบาทในการให้การศึกษา วิจัยและวิเคราะห์สังคม ซึ่งผลจากการศึกษาและวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการจัดหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การสอน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งการปรับตัวของครูให้เข้ากับสภาพสังคมนั้น ๆ

7) บทบาทในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความช่วยเหลือ การให้บริการซึ่งกันและกัน ครูสามารถใช้บริการที่มีอยู่ในชุมชนในด้านเอกสาร อุปกรณ์ วัสดุทัศนศึกษา วิทยากร การสัมภาษณ์ การศึกษานอกสถานที่ หรือทัศนศึกษา

8) บทบาทในการบริการสังคม เมื่อพบจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของสังคม

นอกจากนี้คณะกรรมการการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (2518 | 172-174) ได้ประมวลวิเคราะห์ลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ของครูเกี่ยวกับบทบาทครูต่อสังคมไว้ คือ

1) มีความรู้และความสนใจในการเกษตรพอที่จะเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเกษตรในท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี โดยคำนึงว่าลักษณะสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม

2) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติเป็นแบบอย่าง และชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามในโอกาสอันควร

3) รักความยุติธรรมและกล้าหาญที่จะต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยสติปัญญา ตามกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมตามครรลองของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและตามสิทธิแห่งกฎหมาย

4) หาโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ อุทิศตนเป็นที่ปรึกษา หรือช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น โดยเฉพาะชนบท เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในท้องถิ่น

จากบทบาทของครูโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษานั้น มีบทบาทต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึง ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบงานพัฒนาชนบทของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 | 30-36)

1) หน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่เป็นหน้าที่โดยตรงของครูในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่ครูใกล้ชิดเด็กมากที่สุดและเด็กต้องปฏิบัติมากที่สุดและเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 และสนองนโยบายงานการพัฒนาชนบทซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประชาชนในชุมชน ร่วมกันทำงานพัฒนาชุมชนนั้น ๆ

2) บทบาทหน้าที่ในการฝึกและพัฒนาบุคลากร โรงเรียนจะต้องมีการแสวงหาผู้นำ คัดเลือกผู้นำ ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมโนธรรมสัมพันธ ีกระบวนการกลุ่ม เทคนิคการประชุม การประสานงาน ตลอดจนศึกษาสภาพ ความเป็นอยู่ของชุมชน สภาพของหมู่บ้าน และการบริการต่าง ๆ ที่รัฐจัดให้

3) บทบาทหน้าที่ในการจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน โรงเรียนมีหน้าที่ให้ความรู้ ข่าวสาร แก่ประชาชนเพื่อวัตถุประสงค์คือ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกชุมชน เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า บริการข่าวสารของชุมชน และเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในชุมชน

4) บทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ โรงเรียนจะต้องติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำ ความรู้ แนวความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ในด้านการดำรงชีวิตและ การประกอบอาชีพเผยแพร่แก่ประชาชน

5) บทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น โดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็น ศูนย์ส่งเสริมการกีฬา เพื่อเผยแพร่กีฬาประเภทต่าง ๆ ให้ประชาชนได้เล่นกัน อย่างทั่วถึงในยามว่าง และการปรับปรุงโรงเรียนเป็นศูนย์กิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณีในท้องถิ่น

6) บทบาทหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาชนบท โรงเรียนจะต้องประสานงานและขอความร่วมมือกับ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญที่จะจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นที่การจัดกิจกรรม หลาย ๆ ด้านและหลาย ๆ รูปแบบผสมผสานกัน กิจกรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญของ กระบวนการเรียนการสอน แต่กิจกรรมทั้งหมดมิได้มุ่งหมายให้โรงเรียนใน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเข้าไปปฏิบัติทุกกิจกรรม โรงเรียนสามารถที่จะ เลือกเฉพาะที่เห็นว่ามีความพร้อมสามารถทำได้ และมี ผลสนองต่อสภาพของแต่ละชุมชน แต่ละท้องถิ่นเป็นเกณฑ์พิจารณา เมื่อโรงเรียน จัดกิจกรรมนั้น ๆ ก็จะต้องต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ และในแต่ละ วัตถุประสงค์ก็มีกิจกรรมให้เลือกได้หลาย ๆ กิจกรรม

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำการปฏิบัติงานในโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทมาเป็นตัวแปรตาม โดยวัด การดำเนินงานตามบทบาทที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้หกด้าน ได้บรรลุผลสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมศาสตร์

จากทฤษฎีและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ถือว่า พฤติกรรมของมนุษย์ มาจากเหตุพหุคูณ คือ มีสิ่งกำหนดหลายอย่าง ถ้าสามารถรู้สิ่งกำหนดหรือ ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ก็สามารถตั้งเป็นกฎได้อย่างแน่นอนและ สามารถนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมล่วงหน้าได้ (ประเสริฐ บัณฑิตพันธุ์, ม.ป.ป. ; 44) หากต้องการที่จะเข้าใจหรืออธิบายพฤติกรรมใน ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก็ต้องพิจารณาทั้งตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีสังคมวิทยาหลายทฤษฎีได้อธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อ การกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนี้

1.1 ทฤษฎีกระบวนการทางสังคม (Social Process Theory)

เกทเชลส์และกุกา ได้อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์นั้น เป็นผลมาจากอิทธิพล 2 ประการคือ (ภิญโญ สาร, 2516 : 200)

1) สถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) ซึ่งประกอบด้วย สถาบัน (Institution) บทบาท (Role) ที่บุคคลในสถาบันจะต้องกระทำ และความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ (Role Expectation) จากบุคคลนอกสถาบันนั้น

2) บุคลามิติ (Idiographic Dimension) ประกอบด้วยตัวบุคคล (Individual) บุคลิกภาพ (Personality) ของบุคคลนั้น และความต้องการส่วนตัว (Need Disposition) ซึ่งบุคคลนั้น ๆ คิดว่าจำเป็นที่จะต้องสนองความต้องการ หรือทำให้ความขาดแคลนนั่น ๆ หดสิ้นไป เพื่อความสุขของตนเองจริง ๆ

สำหรับการปฏิบัติทางการศึกษานั้นสำนักงานทดสอบแห่งสหรัฐอเมริกา (Educational Testing Service : ETS) ได้สรุปว่า การปฏิบัติงานของครูในระบบโรงเรียนเกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (Gavy D Borich, 1977 : 135-137, อ้างถึงใน สุเทพ อ่วมเจริญ, 2529 : 18-19)

1) ด้านสถาบัน ประกอบด้วย โครงสร้างระบบองค์การ ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและการสนับสนุนสิ่งใหม่ ๆ ขององค์กร

2) ด้านบุคลากร ประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตัวของครู ความรู้ในเนื้อหาวิชาของครู ความถนัดของครูและทัศนคติของครู

เมื่อพิจารณาในด้านบุคลากรแล้ว จะสังเกตได้ว่ามีตัวแปรหลายกลุ่มที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ กัน หากต้องการจะทราบว่าบุคคลจะปฏิบัติงานได้ดีและสำเร็จผลหรือไม่ จะต้องพิจารณาทั้งความรู้และวิชาการที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกับคุณสมบัติทางพฤติกรรมที่บุคคลแต่ละคนมี (สวัสดี สุคนธรังษี, 2516 : 200)

จากทฤษฎีกระบวนการทางสังคม จึงสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามต้องอาศัยความรู้และเจตคติมาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ

1.2 ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

บิดเดิลและโทมัส (Biddle and Thomas, 1966 | 96)

กล่าวว่า ระบบสังคมหนึ่ง ๆ ประกอบขึ้นด้วยฝ่ายของตำแหน่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน โดยบุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งเหล่านั้นจะมีบทบาทแตกต่างกัน ฝ่ายสังคมส่วนบุคคล ประกอบด้วยบทบาทต่าง ๆ ที่จะกระทำ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของแต่ละบุคคล รวมทั้งกฎระเบียบสังคมและวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมได้กำหนดไว้ โดยที่แต่ละบทบาทของบุคคลเผชิญกับความคาดหวังต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรม ที่ต้องแสดงออก ความคาดหวังเหล่านี้อาจจะกำหนดตามปทัสถานทางสังคม กลุ่มบุคคลหรือชนชั้นทางสังคม ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคล จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมแต่เพียงอย่างเดียว หากยังขึ้นอยู่กับความคาดหวัง ของบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในขอบข่ายของสังคมนั้นอีกด้วย อย่างไรก็ตามบุคคล ไม่เพียงแต่จะพยายามแก้ปัญหาและปรับตัวให้เข้ากับ ความคาดหวังทางสังคมต่าง ๆ เท่านั้น หากยังริเริ่มสร้างสรรค์ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงลักษณะ ความสำคัญที่เขามีกับบุคคลอื่นด้วย กล่าวคือ บุคคลกระทำกรใด ๆ เพื่อ ตอบสนองต่อความคาดหวังทางสังคมในแต่ละสถานการณ์และเพื่อผลประโยชน์ ส่วนตัว

ส่วน เครช (Krech, 1962) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทเป็นแผนของ ความต้องการ เป้าประสงค์ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และการกระทำ ของสมาชิกที่ชุมชนคาดหวังว่า จะต้องเป็นไปตามคุณลักษณะของตำแหน่งนั้น ๆ หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่า บทบาทก็คือ สิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลที่มีต่อ บุคคลอื่นในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

ในการใช้ชีวิตจริง ๆ ของบุคคลไม่ได้แสดงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง เพียงบทบาทเดียว ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นเท่าใด บทบาท ของบุคคลก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น และในขณะเดียวกัน บุคคลก็อาจจะต้องแสดงหลาย ๆ บทบาทในเวลาเดียวกัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติของบทบาทนั้น ๆ

จากทฤษฎีบทบาท จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยในการกำหนดการปฏิบัติงานในโครงการใด ๆ เป็นอิทธิพลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย จำนวนที่ได้รับในสถานศึกษา รายได้ และปริมาณงานที่รับผิดชอบ และความคาดหวังในสังคมตามบทบาทที่ได้รับอีกด้วย

1.3 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action)

จำนงค์ อติวัฒน์สินธ์ (2524 ; 58-65) ได้อ้างถึงทฤษฎีการกระทำทางสังคมของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ว่า การกระทำใด ๆ ของมนุษย์ทั้งที่เปิดเผยและลึกลับจะเกี่ยวข้องกับ ความเข้าใจส่วนตัว ซึ่งความเข้าใจส่วนตัวนี้เกิดจาก ความเข้าใจที่ตนเอง ประสบโดยตรงและความเข้าใจที่เกิดจากแรงกระตุ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานของ พฤติกรรม กระบวนการที่จะให้เกิดความเข้าใจนั้น ประกอบด้วย การสร้างความประทับใจในสิ่งเร้า การตอบสนอง และการค้นหากฎเกณฑ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์

การกระทำต่าง ๆ มีเหตุผลและถูกต้องอย่างพอเพียง ซึ่งการอธิบายโดยอาศัยเหตุผลและความหมายนั้น อาจจะทำไม่ได้ทุกกรณี เพราะพฤติกรรมทางสังคมหลายอย่างเกิดจากกึ่งจิตสำนึก ซึ่งผู้กระทำไม่อาจจะอธิบายได้ เช่น พฤติกรรมตามประเพณี หรือพฤติกรรมที่แฝงไว้ด้วยความเสแสร้ง

ดังนั้นการกระทำของมนุษย์สอดคล้องกับสภาพของสังคม และความต้องการของตนเองที่ใช้ความเข้าใจ เป็นเกณฑ์ในการเลือกกระทำ

จากทฤษฎีการกระทำทางสังคมสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานในโครงการใด ๆ ต้องอาศัยประสบการณ์ที่ประสบมาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของบุคคล

ความต้องการเป็นสิ่งผลักดันที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ในชีวิตของมนุษย์นั้น เราต้องดิ้นรนเพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ และทิศทางของพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยแรงผลักดันของความต้องการของมนุษย์ในเวลานั้น ๆ อาจจะเป็นความต้องการทางด้านร่างกายหรือจิตใจก็ได้

ความต้องการของบุคคลเกิดจากการขาดสมดุลทั้งในร่างกายของ
ตนเองและสิ่งแวดล้อมภายนอกร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดแรงขับขึ้นมา มนุษย์ทุกคน
ย่อมมีความต้องการด้วยกันทั้งสิ้น ความต้องการของมนุษย์แบ่ง ได้ 2 ประการคือ
ความต้องการทางด้านสรีระ (Physical Needs) หรือความต้องการขั้นต้น
และความต้องการทางสังคม (Social Needs) ซึ่งความต้องการทางสังคมนั้น
มักมีลักษณะดังนี้ (อารี เพชรผุด, ม.ป.ป. ; 31)

- 1) เกิดจากประสบการณ์ของบุคคล
- 2) แต่ละบุคคลมีความต้องการแต่ละด้านแตกต่างกัน
- 3) แม้ในบุคคลเดียวกันความต้องการก็จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- 4) บุคคลมักจะซ่อนเร้นความต้องการนี้โดยไม่แสดงออกมา

อย่างชัดเจน

5) ความต้องการทางสังคมนี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์
นักจิตวิทยาบางคนได้แบ่งความต้องการของบุคคลเป็น 3 ประเภท
คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางสังคมและความต้องการ
เกี่ยวกับตนเอง (สุจิตรา จรจิตร, 2532 ; 34)

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

มาสโลว์ (Maslow) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้นถูกผลักดัน
ด้วยความต้องการจำเป็น (Basic Needs) ซึ่งซับซ้อนมากมายและ
ความต้องการ (Needs) ใด ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่ได้ได้รับการบำบัดอย่างเพียงพอ
ความต้องการนั้นก็จะคงอยู่เสมอไป คือ จะมีแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมี
พฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางที่จะบำบัดความต้องการนั้นอยู่เสมอ และมาสโลว์
เชื่อว่า เมื่อความต้องการขั้นต้น ๆ ของมนุษย์ได้รับการบำบัดอย่างเพียงพอ คือมี
ความพอใจดีแล้ว ความต้องการขั้นต่อ ๆ ไป ก็จะเจริญขึ้นเป็นลำดับ แต่ถ้า
ไม่ได้รับสิ่งที่บำบัดความต้องการอย่างเพียงพอ ความต้องการนั้นจะมีอิทธิพล
ผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา และเป็นเหตุให้ความต้องการขั้นต่อ ๆ ไป
เจริญได้ยากอีกด้วย (จิรพรรณ กาญจนจิตรรา, 2532 ; 25-26)

มาสโลว์ได้จัดลำดับพัฒนาการความต้องการของมนุษย์ไว้เป็นขั้น ๆ ดังนี้

- 1) ความต้องการทางชีวภาพ (Physiological or Biological needs) เป็นความต้องการทางด้านร่างกาย
- 2) ความต้องการความปลอดภัย (Needs of Safety)

ความต้องการความปลอดภัยเป็นธรรมชาติของมนุษย์หรือสิ่งที่มีชีวิตในอันที่จะดำรงชีวิตของตนไว้

3) ความต้องการความรัก (Needs for Love) เมื่อมีความพอใจในความต้องการ 2 ประการแรกแล้ว บุคคลจะรู้จักต้องการความรักความชอบพอและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

4) ความต้องการเกียรติยศ (Needs for Self-Esteem) ความต้องการเกียรติยศหรือความภูมิใจในตนเองแสดงให้เห็นในบุคคลที่เริ่มต้องการมีพลังแข็งแรงและต้องการการยอมรับของสังคม

5) การประจักษ์ในตนเอง (Needs for Self-Actualization) ความต้องการที่จะแสดงความสามารถของตนให้เกิดผลต่อสังคม

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการคาดหวังพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในพฤติกรรมที่จะสร้างความร่วมมือของมนุษย์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

เจตคติเป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นจะเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและการกำหนดที่จะกระทำ (Paul F. Second, and Carl W. Backman, 1964 : 97, อ้างถึงใน ไพพรรณ รัตสาร, 2524 | 29) เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component)

ซึ่งจะช่วยในการประเมินค่าและสรุปผลต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) เป็นองค์ประกอบที่สืบเนื่องจากการที่บุคคลได้ประเมินผลต่อสิ่งเร้าใน ๑ และองค์ประกอบทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) ที่บุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมิน (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, 2523 ; 93)

เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ กลุ่มเพื่อน และเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้นแต่ด้วยเด็กนี้เปลี่ยนแปลงได้ยาก

ในส่วนของทฤษฎีเจตคติ สรรชัย พิศาลบุตร (2528 ; 150-152) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่ยอมรับและนิยมใช้ในปัจจุบันได้ 2 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่มีหลายส่วนประกอบ (Multi-Component View of Attitude) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เจตคติประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1.1) ความรู้ความคิด (Cognition) หมายถึง ความคิดเห็นหรือความเชื่อ (Opinion or Belief) ที่บุคคลหนึ่งมีต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

1.2) ความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective) หมายถึง ความรู้สึกหรือการประเมินค่า (Feeling or Evaluation) ของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

1.3) ความตั้งใจในการกระทำ (Conation) หมายถึง เจตนาต่าง ๆ ทั้งทางด้านพฤติกรรมและด้านการกระทำ (Behavioral Intention or Action Intention) ที่บุคคลแต่ละคนมีอยู่และเป็นแนวทางที่จะใช้ปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อบุคคลอื่น หรือสิ่งอื่น หรือสถานการณ์อื่น

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่มีส่วนประกอบเดียว (Uni-Component View of Attitude) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affect) ของบุคคลนั้น ๆ เพียงอย่างเดียวที่ควรจะเรียกว่า เป็นเจตคติของบุคคล ส่วนความรู้สึนึกคิด (Cognition) หรือความตั้งใจในการ

กระทำ (Conation) นั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ

จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยเจตคตินั้นย่อมมีความสำคัญยิ่งและมีผลต่อการกระทำของบุคคลที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าและตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทแล้ว ปรากฏว่าไม่มีผู้ใดศึกษา แต่มีงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเสนอในลักษณะตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

1 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา

ในการจัดการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป จะจัดตามระบบการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยอาศัยรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการศึกษาที่จัดตามแนวระบบโรงเรียนและการศึกษาที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิต

การศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนเป็นการจัดโดยสถานศึกษา อาศัยระบบชั้นเรียนเป็นหลัก มีหลักสูตรกำหนดไว้ตามระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งแบ่งระดับการศึกษาเป็นสี่ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2535 | 4)

ระดับการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ได้กำหนดไว้เพื่อความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เป็นดัชนีตัวชี้วัดถึงคุณภาพของงาน เพราะการที่บุคคลเข้ารับการศึกษาระดับสูง หมายความว่า บุคคลนั้นได้เตรียมตัวและศึกษาวิชาความรู้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และโดยธรรมชาติการเรียนรู้ของคนก็มีใช่เป็นการเรียนรู้ด้านการเรียนการสอนเพียงด้านเดียว แต่จะศึกษาในด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา มนุษยสัมพันธ์และด้านอื่น ๆ ด้วย ในเมื่อบุคคลได้มีประสบการณ์ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นก็ย่อมหมายความว่า บุคคลนั้นย่อมมีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น (ชานนท์ พงศ์อุดม, 2526 | 25)

ระดับการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษา ทั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอัตราการเลื่อนชั้นและอัตราการเรียนต่อของนักเรียนคือ นักเรียนในโรงเรียนที่ครูมีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงหรือสูงกว่าจำนวนมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอัตราการเลื่อนชั้นและอัตราการเรียนต่อสูง ส่วนนักเรียนในโรงเรียนที่มีครูวุฒิต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงจะมีผลในทางตรงข้าม (กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527) และพนม อินวกุล (2527) ก็พบว่า ครูที่มีวุฒิสองชั้นและครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่ามีอิทธิพลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ต่อมากองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2533 ; 129) วิจัยพบว่า สัดส่วนครูวุฒิปริญญาตรีภายในโรงเรียน ช่วยทำให้โรงเรียนมีความได้เปรียบทั้งในด้านบริหารและด้านการเรียนการสอน ในด้านบริหารพบว่า โรงเรียนที่มีครูวุฒิปริญญาตรีในสัดส่วนที่สูงจะมีแนวโน้มจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ได้มากขึ้น สำหรับการเรียนการสอนพบว่า สัดส่วนครูวุฒิปริญญาตรี ช่วยให้โรงเรียนมีความได้เปรียบในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวิชาชีพ การอุทิศตนของครูและความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอน

แต่ระดับการศึกษาหรือคุณวุฒิทางการศึกษาจะอาศัยระบบชั้นเรียนเป็นหลักโดยมีหลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาเป็นตัวแปรแทนระดับการศึกษาหรือคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อให้ตัวแปรมีลักษณะเป็นค่าต่อเนื่อง โดยยึดจำนวนปีที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรเป็นหลัก

2 รายได้

รายได้จะเป็นเครื่องชี้บทบาทของบุคคลในสังคมเช่นเดียวกับฐานะด้านอื่น ๆ และรายได้ก็เป็นเครื่องชี้ฐานะทางเศรษฐกิจที่เด่นชัด ดังนั้นรายได้

ของครูจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดบทบาทที่มีต่อสังคม
(สถาบันวิจัยแห่งชาติ, 2514 ; 20)

ดังผลการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน (2519 ; 15) ที่พบว่า ฐานะดี
มีรายได้ดีจะทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมาก และสามารถทำให้
โครงการประสบความสำเร็จได้และ สหส นิลพันธ์ (2519) ที่ศึกษาพบว่า

การยอมรับการใช้ปูนมาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการศึกษา ลักษณะการถือครอง
และรายได้ต่อปี ส่วน อาสาหิห์ เกษทรัพย์ (2524 ; 28) ก็ศึกษาพบว่า
ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้
ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ อารยา วัฒนกิจ (2526 ; 79) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่มี
รายได้สูงมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
และ ฉอาน วุฑฒิภรรมรักษา (2526 ; 114) ที่วิจัยพบว่า ผู้มีสถานภาพ
ทางเศรษฐกิจในระดับสูงเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้มีสถานภาพ
ทางเศรษฐกิจระดับต่ำ

จากเหตุผลดังกล่าว บุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง น่าจะมีฐานะ
ทางสังคมที่มั่นคง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการปฏิบัติงานมากกว่า
บุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยน้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจากภาระในการสร้างฐานะ หรือ
อาจมองเห็นความสำคัญในด้านความต้องการทางสังคมน้อยลง

3 ประสพการณ์การทำงาน

ประสพการณ์เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่จะต้องการปฏิบัติงาน
ในการสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ตลอดจน
การสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก ก็มักจะกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับประสพการณ์
ในเรื่องนั้น ๆ หรือดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องเป็นเวลานานเท่าใด ประสพการณ์
จึงเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาวิจัยว่ามีผลต่อการปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร

โดยหลักการทั่ว ๆ ไปแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นงานใด ๆ ก็ตาม
คนที่ประสพการณ์สูงในงานนั้น ๆ ย่อมจะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ผลดีกว่าคนที่
ประสพการณ์ต่ำ หรือไม่มีประสพการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานของช่างฝีมือ
เป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะเรื่อง ยังมีความจำเป็นมากที่จะต้อง ใช้

คนที่ม่ประสบการณ์ ข้อเสนอแนะในเรื่องนี้เห็นได้ชัดจากประกาศแจ้งความใน หน้าหนังสือพิมพ์ของบริษัท ห้างร้าน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่มีให้เห็น เป็นประจำโดยทั่วไป

ตั้งผลการศึกษาของ ไพรวัลย์ พิทักษ์สาส์ (2522) ได้วิจัยพบว่า อายุ ประสบการณ์การสอน ความรักในอาชีพครู มีความสัมพันธ์กับผลประเมิน ประสิทธิภาพการสอนโดยครูประเมินเองและ วัฒนา สุวรรณไตรย์ (2525 | 233) ก็พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษามีประสบการณ์ในการเป็นครูใหญ่ ต่างกันมีปัญหาในการบริหารงานวิชาการต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุภา ศิลสอน (2526 | 83) ที่พบว่า สถานภาพส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและ บรรยากาศทางวิชาการของ โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนา สมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทุกสมรรถภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและ สุนทรกษ แยมเจริญ (2526 | 1-2) ได้วิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินงานจึงทำให้การจัดกิจกรรมในโครงการมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสุจิตรา โนนคำ (2527) ที่พบว่า ครูวิชาการของกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการสอน 6 ปีขึ้นไปและครูมีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีจะปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติ มากกว่าครูวิชาการของกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ประสบการณ์ ในการสอนกับผลงานด้านการเรียนการสอนมีแนวโน้มในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ ต่อกันในเชิงบวก

ส่วน วิชากร บัวหอม (2531 | บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษา สมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาล ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อสมรรถภาพการบริหารงาน โรงเรียนต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ประสบการณ์การทำงานมีส่วนช่วย สนับสนุนกิจกรรมในโครงการ ประสบการณ์จึงเป็นปัจจัยที่นำมาศึกษาเพื่อหา ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการด้วย

4 ปริมาณงานที่รับผิดชอบ

ดอด (Dodd, 1970) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูทั่วไปที่จะต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากงานสอนมีอยู่มากมาย ซึ่งพอจะสรุปได้ 4 ประการคือ งานประจำชั้น งานบริการและงานธุรการ งานพิเศษในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน

การที่ครูมีงานประจำจากจุกจิกนอกเหนือจากงานสอน ทำให้มีปัญหา ในการปฏิบัติงานให้ ได้ผล การรับมอบงานพิเศษจึงส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ดังผลการวิจัยของสะอาด พงษ์อินทร์ (2526 ; บทคัดย่อ) ที่พบว่า บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทปฏิบัติจริง ได้น้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ปัญหาที่พบ ประการหนึ่งคือ ครู ไม่มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากครูปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ส่วน ศิริพร เนติบัณฑิต (2527 ; 86) ก็พบว่าครูประถมศึกษาใช้เวลา ไม่เพียงพอที่จะให้บริการแก่ประชาชน เพราะมีงานพิเศษและชั่วโมงสอนใน โรงเรียนมาก จึงเห็นได้ว่า ปริมาณงานที่รับผิดชอบอาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์ บุญฤทธิ (2532 ; บทคัดย่อ) ดังนั้นปริมาณงานที่รับผิดชอบจึงทำให้การปฏิบัติงานในโครงการได้ผลต่างกัน

5. เจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในสองลักษณะคือ แสดงความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิด ความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ (กมลรัตน์ หัสสุวงษ์, 2527 ; 172)

โดยสภาพทั่ว ๆ ไปแล้ว เจตคติมีส่วนในการกำหนดการปฏิบัติงาน ของบุคคลในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่ในบางสถานการณ์บุคคลไม่สามารถจะ ปฏิบัติเช่นนั้นได้ เนื่องจากถูกปัจจัยอื่นมาเป็นตัวกำหนดให้ต้องแปรเปลี่ยน พฤติกรรมไป หรือยกเว้นพฤติกรรมดังกล่าวเสีย อาจจะพิจารณาเจตคติใน

ลักษณะที่ว่า เจตคติเป็นสิ่งที่กำหนดแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคล

การเกิดเจตคติอาจจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพมากขึ้น ถึงแม้ว่าเจตคติจะไม่ได้เป็นองค์ประกอบอย่างเดี่ยวที่ทำให้เกิดกรปฏิบัติ แต่เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดหรือที่มาของการปฏิบัติ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520

| 9) ดังผลการวิจัยของ พรศักดิ์ พัชรพจนานรณ์ ที่พบว่า สมาชิกที่มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสอดคล้องการวิจัยของ เจสะปิอิง บารู (2534 | 86) ที่พบว่า สมาชิกศูนย์สาธิตการตลาดที่มีเจตคติสูง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สาธิตมากกว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่ำ

ดังนั้นเจตคติที่มีต่อโครงการจึงเป็นปัจจัยที่นำมาศึกษา เพื่อหาความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการ

6. ความรู้ในโครงการ

ระดับความสามารถของบุคคลในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใด ๆ นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ซึ่งแต่ละคนมีแตกต่างกันออกไป บุคคลมีบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และเกี่ยวกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งทองคุณ หงส์พันธ์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "ครู ; บทบาท ; พฤติกรรม และคุณธรรม" (2522 | 81) ว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในโรงเรียนชุมชน ครูจึงต้องพยายามหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนของตนให้ต้องแท้ และต้องทำให้กว้างขวางในหมู่บ้าน ครูต้องหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรของชุมชน รวมทั้งนำไปใช้ด้วยเมื่อมีโอกาส ซึ่ง เมธี บิลันธนานนท์ (2527 | 31-34) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูกับการพัฒนาชนบทว่า ครูที่ทำงานในท้องถิ่น มักจะได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความเสียสละ อุตสาหกเพียรและมีกุศลจิต ดังนั้น ครูจะต้องมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชน และช่วยพัฒนาชุมชน นอกเหนือไปจากงานสอน โดยที่ครูต้องมีความรู้ ประสบการณ์และลักษณะความเป็นผู้นำด้วย เช่นเดียวกับ อนุศักดิ์ เกตุสิริ (2526 | บทคัดย่อ) พบว่าครูควรจะมีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทโดย

ความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนอารยา วัฒนกิจ (2526 ; 79) ก็วิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย และ สกนธ์ จันทักษ์ (2528 ; 75) ก็พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องศูนย์เยาวชนตำบลมากจะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศูนย์เยาวชนตำบลน้อย เช่นเดียวกับ พรศักดิ์ พิศรพจนารณ์ (2530 ; 68) ซึ่งพบว่า สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเกษตร จะมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์การเกษตรน้อย และแนว ไสศติพันธ์ (2534 ; 89) พบว่าประชาชนในชนบทในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาชุมชนมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาชุมชนปานกลางและน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดว่า ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน

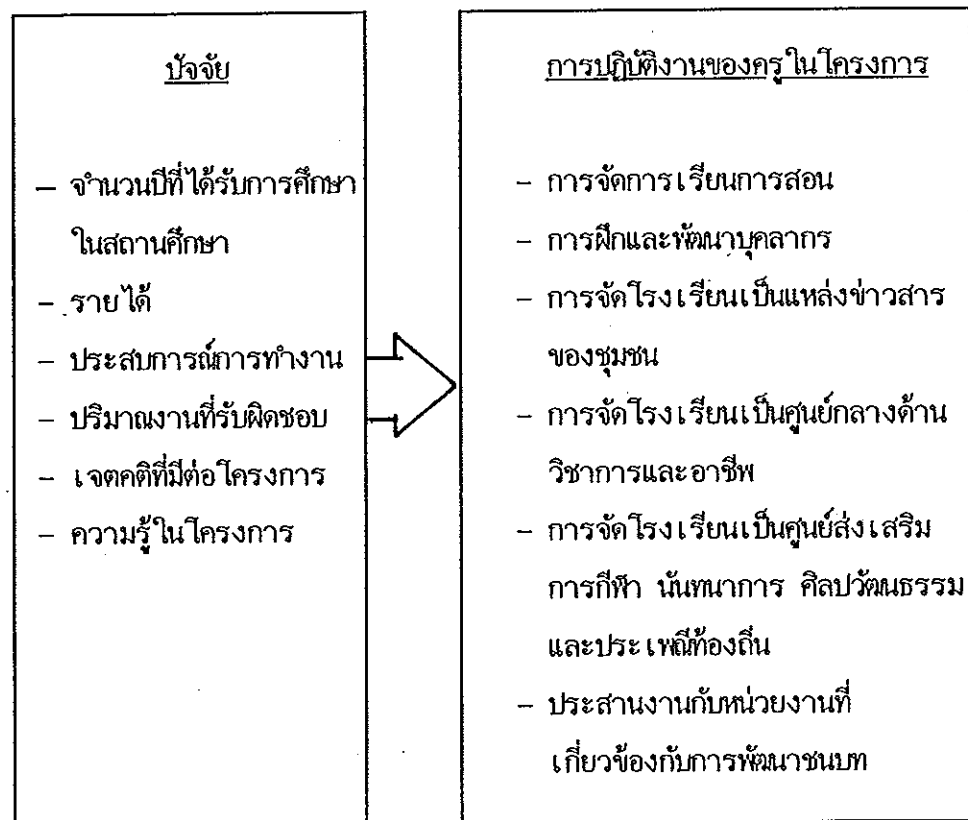
จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า บัณฑิตต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดสตูลเพียงใดเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทต่อไป ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากนโยบายที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจึงเป็นโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้จัดดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยพยายามให้จัดในโรงเรียนทุกโรงเรียน แต่การดำเนินงานตามโครงการจะบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของครูเป็นสำคัญ การปฏิบัติงานของครู

ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน แต่ผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาคือปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ เพื่ออธิบายการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของครูซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสตูลที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 46 โรงเรียน จำนวนครู 472 คน โดยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Yamane, 1973 : 727-728) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน โดยสุ่มเทียบเป็นสัดส่วนกับจำนวนครูทั้งหมดของแต่ละอำเภอ
2. เพื่อให้การเก็บข้อมูลกระจายทั่วทั้งจังหวัด ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ทุกโรงเรียนมีกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มเทียบสัดส่วนกับจำนวนครูทั้งหมดของแต่ละโรงเรียน ด้วยวิธีการจับสลาก จะได้กลุ่มตัวอย่าง 217 คนจาก 46 โรงเรียน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ปีการศึกษา 2534 จำแนกตามอำเภอ/กิ่งอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมือง	158	73
ละงู	141	65
ควนกาหลง	84	37
ทุ่งหว้า	29	14
ท่าแพ	45	21
ควนโดน	15	7
รวม	472	217

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท หน่วยที่ศึกษา (Unit of Study) ได้แก่ ครูในแต่ละโรงเรียน ตำบลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำ หรือควบคุมตัวแปรโดยวิธีเลือกสรรใด ๆ

เครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ชุด คือ
 - ชุดที่ 1 แบบทดสอบความรู้ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

ในเขตชนบท

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการ

2. ลักษณะของเครื่องมือ

ชุดที่ 1 แบบทดสอบความรู้ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท เป็นแบบทดสอบความรู้ในหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงาน
ของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ
มี 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ แบบทดสอบที่ใช้มีรายละเอียดดังนี้

หลักการ จำนวน 5 ข้อ

วัตถุประสงค์ จำนวน 4 ข้อ

วิธีดำเนินงาน จำนวน 6 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู
แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู
ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททั้ง 6 ด้าน จำนวน 50 ข้อ ลักษณะของ
แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ระดับการปฏิบัติงานแบ่งเป็น 5 ระดับ
คือ ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น 0-1 ครั้ง, 2-3 ครั้ง, 4-5 ครั้ง, 6-7 ครั้ง และ
มากกว่า 7 ครั้ง

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสร้าง
ตามแบบของลิเคิร์ท ลักษณะแบบวัดเจตคติเป็นข้อความทางบวก 10 ข้อและ
ข้อความทางลบ 10 ข้อ แต่ละข้อความจะมีลักษณะของการแสดงความคิดเห็น
เป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. วิธีสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อทราบเนื้อหาโดยละเอียด รวมทั้งศึกษางานวิจัยที่มีโครงสร้างและเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อทราบรูปแบบของเครื่องมือ โดยศึกษางานวิจัยของ ชาญวิทย์ แสงมณี (2533 ; 76-84) โถม บุญต่อ (2533 ; 180-193) เสรี สุวรรณประเสริฐ (2533 ; 197-210) สกล กาฬสุวรรณ (2534 ; 151-166) และนันทา แวสง่า (2534 ; 165-183)

3.2 นำกรอบแนวความคิดจากข้อ 1 มาสร้างแบบทดสอบแบบสอบถาม และแบบวัดเจตคติ ดังนี้

3.2.1 สร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ในหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (ดูภาคผนวกหน้า 124-128)

3.2.2 สร้างแบบสอบถาม ทั้ง 2 ตอน ดังนี้

3.2.2.1 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ (ดูภาคผนวก หน้า 129)

3.2.2.2 สร้างแบบสอบถามวัดการปฏิบัติงานของครูเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แต่ละข้อจะมีการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น 0-1 ครั้ง, 2-3 ครั้ง, 4-5 ครั้ง, 6-7 ครั้ง และมากกว่า 7 ครั้ง (ดูภาคผนวกหน้า 130-136)

3.2.3 สร้างแบบวัดเจตคติ โดยสร้างข้อความวัดเจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ท คือมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบให้ครอบคลุมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท แต่ละข้อความจะมีระดับของการแสดงความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ดูภาคผนวกหน้า 137-139)

3.3 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชิ้นเลน้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัย
เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง ในด้านสำนวนภาษาและความถูกต้องตามเนื้อหา

✓ 3.4 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการตรวจแก้แล้วมาแก้ไข แล้ว
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)
ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหาและ โครงสร้างตลอดจนสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุง

3.5 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
แล้วไปทดสอบกับประชากรที่เป็นกลุ่มทดสอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่
ศึกษา จำนวน 40 คนในจังหวัดปัตตานี

3.6 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ทดสอบแล้วมาหาคุณภาพของ
เครื่องมือได้แก่ หาอำนาจจำแนก (Discrimination) หาความยากง่าย
(Difficulty) และหาความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

3.6.1 แบบทดสอบ

3.6.1.1 การหาอำนาจจำแนกมีขั้นตอนการวิเคราะห์
ดังนี้ (ทวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 | 137-138)

ก. ตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ แล้วรวม
คะแนนทุกข้อของแต่ละคนเข้าด้วยกัน

ข. เรียงคะแนนจากคะแนนมากไปหา
คะแนนน้อย

ค. กำหนดกลุ่ม โดยกลุ่มได้คะแนนสูงได้
จากการเรียงลำดับผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดลง ไปร้อยละ 25 ของผู้ตอบทั้งหมด และ
กลุ่มคะแนนต่ำได้จากการเรียงลำดับผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุดขึ้นมาร้อยละ 25 ของ
ผู้ตอบทั้งหมด แล้วแทนค่าในสูตร (ดังรายละเอียดหน้า 57)

ค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง $+1$ ถ้าคำนวณออกมามีค่า
เป็นบวกสูงแปลว่า ค่าอำนาจจำแนกดี แต่ถ้าค่าเป็นลบหรือ 0 ถือว่า
อำนาจจำแนกใช้ไม่ได้ ค่าอำนาจจำแนกที่ถือว่าจำแนกคนเก่งและอ่อนได้ คือ
ค่าตั้งแต่ $.20$ ขึ้นไป ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบชุดนี้มีค่าอยู่ระหว่าง
 $0.44-0.89$

3.6.1.2 การหาความยากง่าย โดยใช้สูตร (ตั้ง
รายละเอียดหน้า 59) แบบทดสอบที่นำมาใช้จะมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง
0.33 - 0.77

3.6.1.3 การหาความเที่ยงของแบบทดสอบที่ตอบถูก
ได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ใช้วิธีของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-
Richardson 20) (ตั้งรายละเอียดหน้า 60) แบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเที่ยง
0.81

3.6.2 แบบสอบถาม

3.6.2.1 การหาอำนาจจำแนกมีขั้นตอนการวิเคราะห์
ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2526 | 133)

ก. ตรวจสอบคะแนนแต่ละข้อ และรวมคะแนน
ทุกข้อของแต่ละคนเข้าด้วยกัน

ข. เรียงลำดับคะแนนจากคนที่ได้คะแนน
สูงสุดจนถึงต่ำสุด

ค. แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยวิธีใช้ร้อยละ 25 ของผู้ที่ได้คะแนนสูงและต่ำ

ง. ในแบบสอบถามแต่ละข้อ นับดูว่ามีคน
ได้คะแนนสูงและต่ำ ทำคะแนนในแต่ละข้อได้เท่าไร แล้วนับคะแนนของทุกคน
ในแต่ละกลุ่มนำไปหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และความแปรปรวน

สำหรับแบบสอบถามในแต่ละข้อ ต้องหาค่าทั้งสองจนหมดทุกข้อทั้ง
สองกลุ่ม ในแต่ละข้อจึงมีค่าเฉลี่ย 2 ค่าและค่าความแปรปรวน 2 ค่า

จ. นำค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่า
ความแปรปรวนในแต่ละข้อ ไปทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้สูตร (ตั้ง
รายละเอียดหน้า 58)

แบบสอบถามที่ทดสอบค่าที (t-test) ได้ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่า
มีอำนาจจำแนกสูง อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ แบบสอบถามการปฏิบัติงานในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.75-13.00

3.6.2.2 การหาค่าความเที่ยง เพื่อทดสอบความสามารถของมาตรวัดว่า มีความคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ถ้าใช้วัดในสิ่งเดียวกันจะ ได้ผลเหมือนกันทุกครั้ง โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งได้รับการพัฒนาโดยครอนบาค (Cronbach) (ดังรายละเอียดหน้า 62) แบบสอบถามการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทมีค่าความเที่ยง 0.95

3.6.3 แบบวัดเจตคติ

3.6.3.1 การหาอำนาจจำแนกมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการหาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.77-3.6

3.6.3.2 การหาความเที่ยงของแบบวัดเจตคติใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้รับการพัฒนาโดยครอนบาค (ดังรายละเอียดหน้า 59) แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการมีค่าความเที่ยง 0.62

4. เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนก่อนนำมาวิเคราะห์ จะพิจารณาจากคำตอบในแบบทดสอบและแบบสอบถามดังนี้

4.1 การให้คะแนนความรู้

คำตอบถูกให้ 1 คะแนน

คำตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ดังนี้

0- 5 คะแนน ถือว่า มีความรู้ในระดับต่ำ

6-10 คะแนน ถือว่า มีความรู้ในระดับปานกลาง

11-15 คะแนน ถือว่า มีความรู้ในระดับสูง

4.2 การให้คะแนนแบบวัดเจตคติมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำถามที่ต้องการคำตอบสนับสนุน (Positive)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

คำถามที่ต้องการคำตอบปฏิเสธ (Negative)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การตอบมีดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ผู้ตอบรู้สึกตามข้อความนั้น
โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ

เห็นด้วย หมายถึง ผู้ตอบรู้สึกตามข้อความนั้น
โดยมีเงื่อนไขอยู่บ้าง

ไม่เห็นใจ หมายถึง ผู้ตอบตัดสินใจเด็ดขาดลง ไปไม่
ได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ผู้ตอบรู้สึกตามข้อความนั้น
เพียงเล็กน้อย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ผู้ตอบไม่มีความรู้สึกตาม
ข้อความนั้นโดยสิ้นเชิง

เกณฑ์การแปลความหมายค่ามัธยฐานเลขคณิตใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ดังนี้

(วัน เชนพิชัย, 2535 | 445)

0.51 - 1.50	ถือว่า	มีเจตคติอยู่ในระดับไม่ดีอย่างยิ่ง
1.51 - 2.50	ถือว่า	มีเจตคติอยู่ในระดับไม่ดี
2.51 - 3.50	ถือว่า	มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง
3.51 - 4.50	ถือว่า	มีเจตคติอยู่ในระดับดี
4.51 - 5.00	ถือว่า	มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก

4.3 การให้คะแนนระดับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กำหนดน้ำหนักเป็น 1-5 หน่วย ตามลำดับดังนี้

ไม่ปฏิบัติตามเหตุการณ์นั้นเลยถึงปฏิบัติ 1 ครั้ง	ให้	1	คะแนน
ปฏิบัติตามเหตุการณ์นั้น	2-3 ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติตามเหตุการณ์นั้น	4-5 ครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติตามเหตุการณ์นั้น	6-7 ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติตามเหตุการณ์นั้นมากกว่า	7 ครั้ง	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายค่ามัธยฐานเลขคณิต ใช้เกณฑ์ลัมบูร์ดดังนี้

(วัน เชนพิชัย, 2535 | 445)

0.51 - 1.50	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำมาก
1.51 - 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ
2.51 - 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
3.51 - 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง
4.51 - 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงมาก

เกณฑ์การแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้เกณฑ์การแปลดังนี้

(Hinkle ; Jurs and Wiersma, 1982 | 110)

.90 ถึง 1.00	(-.90 ถึง -1.00)	สัมพัทธ์ทางบวก (ลบ)	อยู่ในระดับสูงมาก
.70 ถึง .90	(-.70 ถึง -.90)	สัมพัทธ์ทางบวก (ลบ)	อยู่ในระดับสูง
.50 ถึง .70	(-.50 ถึง -.70)	สัมพัทธ์ทางบวก (ลบ)	อยู่ในระดับปานกลาง
.30 ถึง .50	(-.30 ถึง -.50)	สัมพัทธ์ทางบวก (ลบ)	อยู่ในระดับต่ำ
.00 ถึง .30	(-.00 ถึง -.30)	สัมพัทธ์ทางบวก (ลบ)	อยู่ในระดับต่ำที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสตูล เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

2. ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสตูล เพื่อขอความร่วมมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย เพื่อขอความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา
จังหวัดสตูลถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

3. นำหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
ส่งถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการส่ง
แบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ภายใน
เวลาที่กำหนด

4. นำหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ส่งถึงครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและรวบรวม
แบบสอบถามส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยผู้วิจัยขอเก็บ
รวบรวมแบบสอบถามชุดที่ 1 ด้วยตนเอง ส่วนชุดที่ 2 ไปขอรับคืนจากสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอภายในเวลาที่กำหนด

5. ติดตามผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ในแต่ละสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และทำหนังสือทวงแบบสอบถามที่ยัง ไม่ได้
รับคืนตามเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนครบตามจำนวนที่ต้องการ

6. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ดำเนินตามขั้นตอนของ
การวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแล้ว
จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าต่อไปนี้

1. ความถี่ ค่าร้อยละ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของ
ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทซึ่งได้แก่ จำนวนปีที่
ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงาน
ที่รับผิดชอบ ความรู้ในโครงการและเจตคติที่มีต่อโครงการ

2. คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติ
งานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ทั้ง 6 ด้าน คือ

ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนานุเคราะห์ ด้านการจัดโรงเรียน
เป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการ
และอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลป
วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาชนบทและภาพรวมเพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1

3. ทดสอบประสิทธิภาพสัมพันธภาพอย่างง่าย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยต่าง ๆ กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบท เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2

4. สร้างรูปแบบวิจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณ เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 3

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติที่ใช้ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของยามาเน (Yamane,
1976 ; 727-728)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e แทน ค่าของความคลาดเคลื่อนเท่าที่จะยอมรับได้

N แทน ขนาดของประชากร

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนก

2.1.1 วิเคราะห์อำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้สูตร

(Findley, 1967 : 383)

$$r = \frac{R_u - R_l}{f}$$

- เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
 R_u แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้น ในกลุ่มสูง
 R_l แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้น ในกลุ่มต่ำ
 f แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

2.1.2 วิเคราะห์อำนาจจำแนกแบบสอบถามและแบบวัดเจตคติ
 โดยวิธีทดสอบค่าที (t-test) จากสูตร (Edwards, 1968 : 104)

$$t = \frac{\bar{X}_h - \bar{X}_l}{\sqrt{\frac{S_h^2}{n_h} + \frac{S_l^2}{n_l}}}$$

- เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนก
 \bar{X}_h แทน ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 \bar{X}_l แทน ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 S_h^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 S_l^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 n_h แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 n_l แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

2.2 ทหาความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความรู้ ใช้สูตรดังนี้
 (ลิวน สายยศและอังคณา สายยศ, 2531 ; 179)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
 R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
 N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.3 ทหาคความเที่ยงของแบบสอบตาม

2.3.1 การหาคความเที่ยงของแบบทดสอบ ใช้สูตรดังนี้

(Mehren and Lehmann, 1975 | 47)

$$K-R \ 20 \ ; \ r_{xy} = \frac{n}{(n-1)} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าความเที่ยงที่คำนวณจากสูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.3.2 การหาคค่าความเที่ยงของแบบสอบตามและแบบวัดเจตคติ

แบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท โดยใช้สูตรดังนี้ (จิตชนก
 เจริงเชาว์, 2535 | 133)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนเต็มที่ได้จากผู้สอบ
 ทุกคน

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบตาม

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.1 ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

3.1.1 ค่าร้อยละ เพื่อแสดงการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะต่าง ๆ ใช้สูตร (Guilford, 1981 ; 18)

$$\text{ร้อยละของจำนวน} = \frac{\text{คะแนนของรายการนั้น}}{\text{คะแนนรวม}} \times 100$$

3.1.2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต โดยใช้สูตร (วัน เดชพิชัย, 2535 : 534)

$$\bar{X} = \left(\frac{\sum X}{N} \right) \left(\frac{1}{i} \right)$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลบวกของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

i แทน จำนวนข้อทั้งหมด

3.1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำมาหาค่าสำคัญของความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (Hinkle, Jurs and Wiersma, 1982 : 63)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.2.1 หาคความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยแต่ละด้านกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้ (Hinkle, Jurs and Wiersma, 1982 : 102)

$$r_{xy} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{\{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2\} \{N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	ΣY	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	ΣY^2	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน	จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

3.2.2 สร้างสมการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Pedhazur, 1982 : 69)

$$\hat{Y} = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_k X_k$$

เมื่อ	Y	แทน	ค่าของตัวแปรที่ได้จากการพยากรณ์
			เมื่อทราบค่าของตัวทำนาย
		a	แทน ค่าคงที่
	$b_1 b_2 \dots b_k$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย
	$x_1 x_2 \dots x_k$	แทน	ตัวทำนาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยและการวิเคราะห์
ข้อมูลที่ได้ ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครู ได้แก่
จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ
เจตคติที่มีต่อโครงการ และความรู้ในโครงการ นำเสนอโดยใช้คำร้อยละ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท นำเสนอโดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิตและ
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของ
ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์

2.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูใน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โดยการวิเคราะห์การถดถอย
พหุคูณ

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จากแบบสอบถามที่ส่ง ไปถึงกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 217 ชุด ได้รับคืน 210
ชุด แต่เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 203 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.54

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา

จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา ในสถานศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
11-13 ปี	51	25.10
14-16 ปี	149	73.40
17-18 ปี	2	1.00
18 ปีขึ้นไป	1	0.50
รวม	203	100.00

จากตาราง 2 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง ได้รับการศึกษาในสถานศึกษามากที่สุดคือ 14-16 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.40 รองลงมา ได้แก่ 11-13 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.10 อันดับต่ำสุด 18 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.50 โดยเฉลี่ยมีจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา 15.27 ปี ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.27

2. รายได้ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 6,000 บาท	10	4.90
6,000- 8,000 บาท	86	42.40
8,001-10,000 บาท	54	26.60
10,000 บาท ขึ้นไป	53	26.10
รวม	203	100.00

จากตาราง 3 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีรายได้ระหว่าง 6,000-8,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.40 รองลงมา ได้แก่ 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.60 ต่ำสุด ได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.90 โดยเฉลี่ยมีรายได้ต่อเดือน 8,745.02 บาท ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2,387.94

3. ประสิทธิภาพการทำงาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 4 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

ประสิทธิภาพการทำงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
0 - 2 ปี	131	64.50
3 - 5 ปี	43	21.20
6 - 8 ปี	12	5.90
9 -10 ปี	17	8.40
รวม	203	100.00

จากตาราง 4 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพการทำงานมากที่สุด 0 - 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.50 รองลงมา ได้แก่ 3 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.20 นอกจากนี้มี 9 - 10 ปีและ 6 - 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.40 และ 5.9 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยมีประสิทธิภาพการทำงาน 3.21 ปี ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.69

4. จำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบด้านการสอน

จำนวนชั่วโมงที่สอน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 15 ชั่วโมง	23	11.30
16 - 20 ชั่วโมง	48	23.70
21 - 25 ชั่วโมง	109	53.70
มากกว่า 25 ชั่วโมง	23	11.30
รวม	203	100.00

จากตาราง 5 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบด้านการสอนมากที่สุด 21-25
ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองลงมา ได้แก่ 16-20 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ
23.70 ส่วนอันดับต่ำสุดจะมีน้อยกว่า 15 ชั่วโมงและมากกว่า 25 ชั่วโมง
คิดเป็นร้อยละ 11.30 เท่ากัน โดยเฉลี่ยมีจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบด้านการสอน
21.49 ชั่วโมง ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.86

5. งานพิเศษที่รับผิดชอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท
จำแนกตามงานพิเศษที่รับผิดชอบ

งานพิเศษที่รับผิดชอบ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มี	23	11.30
งานวิชาการ	37	18.20
งานบุคลากร	16	7.90
งานกิจการนักเรียน	21	10.30
งานธุรการ การเงินและพัสดุ	51	25.20
งานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	11	5.40
โครงการประชาธิปไตย	9	4.40
โครงการอาหารกลางวัน	17	8.40
โครงการสหกรณ์ในโรงเรียน	18	8.90
รวม	203	100.00

จากตาราง 6 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีงานพิเศษที่รับผิดชอบมากที่สุด คือ งานธุรการ การเงินและพัสดุ คิดเป็นร้อยละ 25.20 รองลงมา ได้แก่ งานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 18.20 ส่วนผู้ที่ไม่มีงานพิเศษที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 11.30 อันดับต่ำสุดคือ โครงการประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 4.40

6. จำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานพิเศษ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานพิเศษ

จำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบ งานพิเศษ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ชั่วโมง	131	64.50
6 - 10 ชั่วโมง	45	22.20
11 - 15 ชั่วโมง	14	6.90
มากกว่า 15 ชั่วโมง	13	6.40
รวม	203	100.00

จากตาราง 7 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานพิเศษมากที่สุด คือ
น้อยกว่า 5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 64.50 รองลงมา ได้แก่ 6-10 ชั่วโมง
คิดเป็นร้อยละ 22.20 ต่ำสุด มากกว่า 15 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 6.40
โดยเฉลี่ยมีจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานพิเศษ 6.72 ชั่วโมง
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.36

7. เจตคติที่มีต่อโครงการ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามเจตคติที่มีต่อโครงการ

ระดับเจตคติ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เจตคติระดับปานกลาง	101	49.80
เจตคติระดับดี	102	50.20
รวม	203	100.00

จากตาราง 8 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีระดับเจตคติที่มีต่อโครงการมากที่สุด คือ
เจตคติระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.20 รองลงมา ได้แก่ เจตคติระดับปานกลาง
คิดเป็นร้อยละ 49.80

8. ความรู้ในโครงการ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
จำแนกตามความรู้ที่มีในโครงการ

ระดับความรู้ในโครงการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับความรู้ต่ำ	4	2.00
ระดับความรู้ปานกลาง	104	51.20
ระดับความรู้สูง	95	46.80
รวม	203	100.00

จากตาราง 9 ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทกลุ่มตัวอย่าง มีระดับความรู้ในโครงการมากที่สุด คือ ระดับความรู้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.20 รองลงมา ได้แก่ ระดับความรู้สูง คิดเป็นร้อยละ 46.80 และต่ำสุด ระดับความรู้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 2.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์และตัวอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใน
ครั้งนี้ขึ้นมา เพื่อความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย
ของการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

X_1	แทน	จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา
X_2	แทน	รายได้
X_3	แทน	ประสบการณ์การทำงาน
X_4	แทน	ปริมาณงานที่รับผิดชอบ
X_5	แทน	เจตคติที่มีต่อโครงการ
X_6	แทน	ความรู้ในโครงการ
Y	แทน	การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
Y_1	แทน	ด้านการจัดการเรียนการสอน
Y_2	แทน	ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร
Y_3	แทน	ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน
Y_4	แทน	ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ
Y_5	แทน	ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น
Y_6	แทน	ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)
R^2	แทน	ค่าอำนาจการทำนาย
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย

b แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
(Score-Weight)

a แทน ค่าคงที่ (Constant) ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

β แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในสมการที่เขียนในรูป
คะแนนมาตรฐาน (Beta-Weight)

F แทน อัตราส่วนเอฟ ทดสอบความมีนัยสำคัญของ R

t แทน อัตราส่วนที การทดสอบความมีนัยสำคัญของ r และ
ทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนน b ของตัวแปรอิสระ
เพื่อพยากรณ์ตัวเกณฑ์

\bar{X} แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิต

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

* แทน มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($P < .05$)

** แทน มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($P < .01$)

*** แทน มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($P < .001$)

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อ พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ค้นคว้าหาค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ของการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
แต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ระดับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท

การปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.39	.77	ปานกลาง
ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร	2.21	.77	ต่ำ
ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสาร	2.61	.95	ปานกลาง
ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้าน วิชาการและอาชีพ	2.17	.85	ต่ำ
ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริม การกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	2.77	.95	ปานกลาง
ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท	2.51	.99	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.61	.88	ปานกลาง

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.61$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ($\bar{X}=3.39$) รองลงมา คือ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ($\bar{X}=2.77$) ส่วนงานที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ($\bar{X}=2.17$)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ทั้งหกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นและด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท โดยทดสอบตามจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ ดังรายละเอียดของผลการทดสอบดังต่อไปนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

เป็นการหาความสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททั้งหกด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นและด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวเกณฑ์ (Y) กับตัวพยากรณ์ (X)

ตัวเกณฑ์							
ตัวพยากรณ์	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y
จำนวนปีที่ได้รับ							
การศึกษาใน							
สถานศึกษา (X_1)	.0374	.0036	.0152	.0027	-.0049	-.0042	.0173
รายได้ (X_2)	-.0654	.0614	-.0555	-.0512	-.0119	.0042	-.0289
ประสบการณ์							
การทำงาน (X_3)	.0282	.0236	.0206	.0001	-.0239	-.1083	.0113
ปริมาณงานที่							
รับผิดชอบ (X_4)	.1818**	.1239	.1899**	.1904**	.2190***	.1879**	.2260***
เจตคติที่มีต่อ							
โครงการ (X_5)	.0813	.0127	.1783**	.0482	.2212***	.1832**	.1421
ความรู้ใน							
โครงการ (X_6)	.2655***	.0943	.1628	.0314	.1665***	.1203	.1966**

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท คือ ปริมาณงานที่รับผิดชอบ ($r=.2260$) และความรู้ในโครงการ ($r=.1966$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 และ 6 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงานและเจตคติที่มีต่อโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1, 2, 3 และ 5

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

การวิเคราะห์ในตอนนี้เพื่อต้องการทราบผลตามวัตถุประสงค์ของ
การวิจัยข้อ 3 และทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 โดยแสดงรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังแสดงใน

ตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้านการจัด
การเรียนการสอน (Y_1) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้ รับการศึกษาใน					
สถานศึกษา (X_1)	.01362	.01922	.04833	.709	.4793
รายได้ (X_2)	-.00001	.00002	-.03885	-.569	.5703
ประสบการณ์					
การทำงาน (X_3)	-.00331	.01951	-.01165	-.170	.8652
ปริมาณงานที่					
รับผิดชอบ (X_4)	.01860	.00804	.15900	2.314*	.0217
เจตคติที่มีต่อ					
โครงการ (X_5)	.05865	.02871	.01951	.281	.7790
ความรู้ใน					
โครงการ (X_6)	.09529	.02625	.25259	3.629**	.0004
R = .31975 F = 3.72020 ค่าคงที่ = 1.71147					
R ² = .10224 Adjusted R ² = .07476 Sig F = .0016					

จากตาราง 12 แสดงว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วยจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคะแนนด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ความรู้ในโครงการ และปริมาณงานที่รับผิดชอบ ซึ่งตัวแปรทั้งสองร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนได้ร้อยละ 10.22 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.2.2 ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร (Y_2) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้รับ การศึกษาใน สถานศึกษา (X_1)	.00191	.01994	.00678	.096	.9238
รายได้ (X_2)	-.00002	.00002	.07453	1.049	.2953
ประสบการณ์ การทำงาน (X_3)	.00455	.02024	.01602	.225	.8223
ปริมาณงานที่ รับผิดชอบ (X_4)	.01480	.00834	.12674	1.775	.0774
เจตคติที่มีต่อ โครงการ (X_5)	-.12191	.21651	-.04062	-.563	.5740
ความรู้ใน โครงการ (X_6)	.03701	.02723	.09830	1.359	.1757
R = .17453 F = 1.02630 ค่าคงที่ = 1.61154					
R ² = .03046 Adjusted R ² = .00078 Sig F = .4094					

จากตาราง 13 แสดงว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วยจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน

2.2.3 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ปรากฏผล
ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้านการจัด
โรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน (Y_3) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้รับ					
การศึกษาใน					
สถานศึกษา (X_1)	.00959	.02405	.02755	.399	.6906
รายได้ (X_2)	-.00000	-.00002	-.02350	-.399	.7348
ประสบการณ์					
การทำงาน (X_3)	.00934	.02442	.02658	.383	.7024
ปริมาณงานที่					
รับผิดชอบ (X_4)	.02371	.01006	.16409	2.356*	.0194
เจตคติที่มีต่อ					
โครงการ (X_5)	.50479	.26118	.13598	1.933	.0547
ความรู้ใน					
โครงการ (X_6)	.06009	.03285	.12902	1.829	.0689
R = .27900 F = 2.75740 ค่าคงที่ = -.40584					
R ² = .07784 Adjusted R ² = .04961 Sig F = .0135					

จากตาราง 14 แสดงว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วย
จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ
มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคะแนนด้านการจัด
โรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

ปริมาณงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานด้านการจัด
โรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ได้ร้อยละ 7.78 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2.4 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ

ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้านการจัดโรงเรียน
เป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ (Y_4) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้รับ					
การศึกษาใน					
สถานศึกษา(X_1)	-.00162	.02210	-.00519	-.073	.9416
รายได้ (X_2)	-.00001	.00002	-.03175	-.448	.6547
ประสบการณ์					
การทำงาน(X_3)	-.00343	.02241	-.01091	-.153	.8783
ปริมาณงานที่					
รับผิดชอบ(X_4)	.02417	.00930	.18522	2.596*	.0101
เจตคติที่ต่อ					
โครงการ(X_5)	.09041	.23975	.02718	.377	.7065
ความรู้ใน					
โครงการ(X_6)	.00547	.03017	.01309	.181	.8562
R = .19644 F = 1.30454 ค่าคงที่ = 1.27352					
R ² = .03859 Adjusted R ² = 00901 Sig F = .2568					

จากตาราง 15 แสดงว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วย
จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา ในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ
ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน

2.2.4 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ
ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้านการจัด
โรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม
และประเพณีท้องถิ่น (Y_5) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้รับ การศึกษาใน					
สถานศึกษา(X_1)	.00321	.02380	.00921	.135	.8926
รายได้ (X_2)	.00000	.00002	.01724	.252	.8009
ประสบการณ์					
การทำงาน(X_3)	-.00855	.02416	-.02425	-.354	.7236
ปริมาณงานที่					
รับผิดชอบ (X_4)	.02880	.00995	.19861	2.892**	.0043
เจตคติที่มีต่อ					
โครงการ(X_5)	.67377	.25846	.18087	2.607**	.0098
ความรู้ใน					
โครงการ(X_6)	.05452	.03251	.11664	1.677	.0952
R = .32133 F = 3.76135 ค่าคงที่ = -.88905					
R ² = .10325 Adjusted R ² = .07580 Sig F = .0014					

จากตาราง 16 แสดงว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วย
จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ
มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคะแนนด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ ปริมาณงานที่รับผิดชอบและเจตคติที่มีต่อโครงการ ซึ่งตัวแปรทั้งสองร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นได้ร้อยละ 10.32 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.2.6 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนด้านการประสานงาน
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท (Y_0) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้รับ					
การศึกษาใน					
สถานศึกษา (X_1)	.00437	.02514	.01200	.174	.8620
รายได้ (X_2)	.00001	.00002	.03596	.520	.6033
ประสบการณ์					
การทำงาน (X_3)	.03909	.02552	.10613	1.531	.1273
ปริมาณงานที่					
รับผิดชอบ (X_4)	.02466	.01051	.16287	2.345**	.0200
เจตคติที่มีต่อ					
โครงการ (X_5)	.60508	.27301	.15556	2.216**	.0278
ความรู้ใน					
โครงการ (X_6)	.04440	.03434	.09098	1.293	.1976
R = .28684 F = 2.92867 ค่าคงที่ = -.95707					
R ² = .08228 Adjusted R ² = .05418 Sig F = .0093					

จากตาราง 17 แสดงว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วย
จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อ โครงการและความรู้ในโครงการ
มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคะแนน
ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทอย่างมีนัยสำคัญ

ที่ระดับ .05 คือ เจตคติที่มีต่อโครงการ และปริมาณงานที่รับผิดชอบ ซึ่งตัวแปรทั้งสองร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทได้ร้อยละ 8.22 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.2.7 การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

เป็นรายรวม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้คะแนนการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (Y) เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig t
จำนวนปีที่ได้รับ					
การศึกษาใน					
สถานศึกษา (X ₁)	.00660	.01731	.02622	.381	.7033
รายได้ (X ₂)	-.00000	.00001	-.00187	-.027	.9783
ประสบการณ์					
การทำงาน (X ₃)	.00346	.01755	.01365	.198	.8436
ปริมาณงานที่					
รับผิดชอบ (X ₄)	.02161	.00729	.20536	2.964**	.0034
เจตคติที่มีต่อ					
โครงการ (X ₅)	.24647	.18779	.09189	1.312	.1909
ความรู้ใน					
โครงการ (X ₆)	.05694	.02363	.16888	2.409*	.0169
R = .30534 F = 3.34171 ค่าคงที่ = .66430					
R ² = .09324 Adjusted R ² = .06533 Sig F = .0037					

จากตาราง 18 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมของการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน พบว่า แบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วย จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคะแนนการปฏิบัติงานของครู ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ความรู้ในโครงการและปริมาณงานที่รับผิดชอบ แสดงว่า ความรู้ในโครงการและปริมาณงานที่รับผิดชอบส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 9.324 ซึ่งสามารถเขียนรูปแบบจำลองการถดถอยที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานของครู ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การปฏิบัติงาน} = & .66430 + .00660 (\text{จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา}) \\ & - .00001 (\text{รายได้}) + .00346 (\text{ประสบการณ์การทำงาน}) \\ & + .02161 (\text{ปริมาณงานที่รับผิดชอบ}) + .24647 (\text{เจตคติที่มีต่อโครงการ}) \\ & + .05694 (\text{ความรู้ในโครงการ}) \end{aligned}$$

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำตัวแปรทั้งสองไปวิเคราะห์อีกครั้ง พบว่า ความรู้ในโครงการและปริมาณงานที่รับผิดชอบ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 8.47 และสามารถเขียนเป็นสมการการทำนายการปฏิบัติงานของครู ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การปฏิบัติงาน} = & 1.52587 + .02268 (\text{ปริมาณงานที่รับผิดชอบ}) + .06192 \\ & (\text{ความรู้ในโครงการ}) \end{aligned}$$

การอภิปรายผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูใน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทครั้งนี้ครอบคลุมสาระสำคัญคือ
สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลทั้ง 6 ด้านคือ

1.1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1.2 ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร

1.1.3 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน

1.1.4 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ

1.1.5 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลป

วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

1.1.6 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท

1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา
ในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่
มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

1.3 เพื่อสร้างรูปแบบการถดถอยที่ทำนายการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2. สมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 2 รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 4 ปริมาณงานที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 5 เจตคติที่มีต่อโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 6 ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 7 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานได้

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ปีการศึกษา 2534 จำนวน 217 คน โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 472 คน และกระจายกลุ่มตัวอย่างไปเป็นรายอำเภอตามสัดส่วน โดยการสุ่มอย่างง่าย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 3 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบทดสอบความรู้ในโครงการ

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูในโครงการ

การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลชุดที่ 1 โดยให้ครูกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบและรอรับคืนด้วยตนเอง ส่วนชุดที่ 2, 3 ได้ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนให้เก็บรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอและผู้วิจัยรับแบบสอบถามจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอด้วยตนเอง

จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 217 ชุด ได้รับกลับคืนมาและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 203 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.50

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

6.1 หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของครูประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทซึ่ง ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการ

6.2 คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททั้ง 6 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็น ศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬานั้นทนากการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นและด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทและภาพรวม เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1

6.3 ทาลัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบของปัจจัยแต่ละด้านกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2

6.4 สร้างรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อ 3

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

7.1 สถานภาพของครู

ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาใน สถานศึกษา 14-16 ปี ร้อยละ 73.40 เมื่อพิจารณาถึงรายได้ จะอยู่ในระดับ 6,001-8000 บาทถึงร้อยละ 42.40 และจากการกำหนดปีการศึกษาเป็นช่วง ที่ใช้ศึกษาวิจัยจึงพบว่าครูร้อยละ 64.50 มีประสบการณ์การทำงาน 0-2 ปี โดยครูส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบต่องานสอน 21-25 ชั่วโมง ร้อยละ 53.70 และมีจำนวนชั่วโมงที่รับผิดชอบงานพิเศษน้อยกว่า 5 ชั่วโมง ร้อยละ 64.50 ส่วนงานพิเศษที่ครูส่วนใหญ่รับผิดชอบคือ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ซึ่งมีถึงร้อยละ 25.20 เมื่อวัดเจตคติที่มีต่อโครงการพบว่าอยู่ในระดับดี ร้อยละ 50.20 และมีความรู้ในโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.20

7.2 ระดับการปฏิบัติงานของครู

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ปรากฏว่า ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโดยส่วนรวมปฏิบัติงานในโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา ในแต่ละด้านก็ปรากฏว่า การปฏิบัติงานในด้านจัดการเรียนการสอน ด้าน การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และด้าน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท อยู่ในระดับ

ปานกลาง ส่วนการปฏิบัติงานในด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากรและ
การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ อยู่ในระดับต่ำ

7.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูใน

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

7.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ

ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน
ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการกับการ
ปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททั้ง 6 ด้าน
ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัด
โรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้าน
วิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ
ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นและด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาชนบท ได้ผล ดังนี้

7.3.1.1 ปริมาณงานที่รับผิดชอบของครูมีความสัมพันธ์
เชิงบวกกับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด เมื่อพิจารณา
แต่ละด้านพบว่า ปริมาณงานที่รับผิดชอบของครูจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน
ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ
ประเพณีท้องถิ่น (0.2190) ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและ
อาชีพ (0.1904) ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน (0.1899)
ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท (0.1879)
และด้านการจัดการเรียนการสอน (0.1818) จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

7.3.1.2 ความรู้ในโครงการของครู มีความสัมพันธ์
เชิงบวกกับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด เมื่อพิจารณา
แต่ละด้าน พบว่า ความรู้ในโครงการของครูจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน
ด้านการจัดการเรียนการสอน (0.2655) และด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์

ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น (0.1665)
จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

ส่วนจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์
การทำงาน และ เจตคติที่มีต่อโครงการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู
ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

7.3.2 เมื่อใช้การทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
แต่ละตัวกับการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบท พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ปริมาณงานที่รับผิดชอบมี
ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับ
การปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทอย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .01

ส่วนจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์
การทำงานและ เจตคติของครู พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู
ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงว่า ปริมาณงานที่รับผิดชอบและ
ความรู้ในโครงการสามารถทำนายการปฏิบัติงานของครูได้ จึงเป็นไปตาม
สมมติฐานข้อที่ 7 และสามารถเขียนรูปแบบการถดถอยที่ทำนายการปฏิบัติงาน
ของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การปฏิบัติงานของครู} = & .66430 + .00660 \text{ (จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาใน} \\ & \text{สถานศึกษา} - .00001 \text{ (รายได้) + .00346} \\ & \text{(ประสบการณ์การทำงาน) + .02161 (ปริมาณงาน} \\ & \text{ที่รับผิดชอบ) + .24647 (เจตคติที่มีต่อโครงการ)} \\ & + .05694 \text{ (ความรู้ในโครงการ)} \end{aligned}$$

สำหรับสมการที่สามารถทำนายการปฏิบัติงานของครู ได้ดี เขียน ได้ดังนี้
 การปฏิบัติงานของครู = $1.52587 + .02268$ (ปริมาณงานที่รับผิดชอบ) +
 $.06192$ (ความรู้ในโครงการ)

การอภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา ในสถานศึกษามี
 ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา ไม่มี
 ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู ในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
 ในเขตชนบท กล่าวคือ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของครู ไม่ทำให้
 ผลการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สนับสนุนสมมติฐาน
 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูส่วนใหญ่ได้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี
 14-16 ปี หรือมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อนำโครงการการศึกษา เพื่อ
 พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทมาปฏิบัติ จึงทำให้ผลงานไม่แตกต่างกัน และสาเหตุอีก
 ประการหนึ่งคือ การมอบหมายงานของผู้บริหารโรงเรียนจะพิจารณาคุณสมบัติที่
 เหมาะสม เช่น ความรับผิดชอบ ความถนัด มากกว่าที่จะพิจารณาถึงจำนวนปีที่
 ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาหรือวุฒิทางการศึกษา จึงทำให้ครูทุกคนในโรงเรียน
 มีโอกาสปฏิบัติงานได้เท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงทำให้ผลการปฏิบัติงานของครูไม่
 แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา
 ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู ในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
 ในเขตชนบท

สำหรับตัวแปรจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา นั้น ยังไม่มีผู้ศึกษา
 โดยตรง แต่จะมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับวุฒิทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยก็ได้เลือกศึกษาจำนวนปี
 ที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาแทนวุฒิทางการศึกษา เพื่อให้ตัวแปรนี้มีค่าต่อเนื่อง
 ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวุฒิทางการศึกษาดังนี้
 สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 | 71) ได้วิจัยพบว่า วุฒิไม่มีความสัมพันธ์กับ
 การปฏิบัติงานและสมบุรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 | 102) ก็ได้วิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิ

ทางการศึกษาต่ำและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากครูได้พัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ประชาคม จันทรัชิต (2533 | 209) ก็วิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคใต้ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วรางคณ บันลายนาค (2527 | 142) ที่พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียน ประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน และ วิชกร บัวหอม (2531 | บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนะต่อสมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยปรากฏว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ ผลการปฏิบัติงานของครู ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้รับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือน 6,000 บาทขึ้นไป ถึงร้อยละ 95 จึงทำให้การปฏิบัติงานของครูไม่แตกต่างกัน และครูได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนมีก้น้อย รู้จักวางแผนการใช้เงินให้เหมาะสมกับเงินเดือนที่ได้รับ รู้จักประหยัดในการเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (เสรี ลาชโรจน์, 2531 | 81) จึงทำให้ครูปฏิบัติงานได้โดยไม่คำนึงถึงรายได้ที่ได้รับ ประกอบกับครูเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ เสียสละ รายได้ที่ได้รับจึงไม่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 | 72) ที่พบว่า รายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน และสมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 | 103) ได้วิจัยพบว่า ครูที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยและครูที่มีรายได้ต่อเดือนมาก มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ แสง รัตนมงคลมาส (2528) ที่พบว่า การคงอยู่หรือไม่คงอยู่ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในเงินเดือนหรือรายได้เป็นสำคัญประการหนึ่ง และ สุจิตรา จรจิตร (2532 | 120)

ก็พบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถพยากรณ์การคงอยู่ในตำแหน่งหัวหน้า
ภาควิชาได้ และหัวหน้าภาควิชาที่มีรายได้สูงและปานกลาง มีความต้องการอยู่
ในตำแหน่งสูงกว่าหัวหน้าภาควิชาที่มีรายได้ต่ำ เพราะหัวหน้าภาควิชาที่มีรายได้
สูงและปานกลางนั้นมุ่งที่จะแสวงหาความสำเร็จในชีวิตหรือต้องการทำงานที่ท้าทาย
ส่วนผู้ที่มีรายได้น้อยมุ่งที่จะแสวงหาความก้าวหน้าทางด้านตำแหน่งทางวิชาการ
เพื่อที่จะได้ปรับระดับตำแหน่งหรือปรับเงินเดือนมากกว่าการแสวงหาความก้าวหน้า
ทางการบริหาร ดัง ชูศักดิ์ เทียงตรง (2525 : 37) ได้พูดไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่
ทำให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถได้ ก็ต้องให้บุคคลนั้นเกิด
ความพอใจกับสิ่งที่ได้รับเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานและสิ่งตอบแทนเบื้องต้นที่ทำ
ให้ข้าราชการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานเกิดความพอใจก็คือ เงินเดือนและค่าจ้างที่
เหมาะสมเพียงพอและยุติธรรม เพราะในปัจจุบันฐานเงินเดือนของข้าราชการไม่ได้
สัมพันธ์กับค่าครองชีพแม้จะมีการปรับเงินเดือนในอัตราใหม่ก็ตาม ค่าครองชีพก็ทิ้งห่าง
ออกไปจากอัตราเงินเดือนใหม่ที่กำหนดเสมอ อีกทั้งมีความแตกต่างของอัตรา
เงินเดือนข้าราชการกับรัฐวิสาหกิจและเอกชน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประสิทธิภาพการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
การปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสิทธิภาพการทำงานไม่มีความสัมพันธ์
กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ
ประสพการณ์การทำงานของครู ไม่ได้ทำให้ครูปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการ
วิเคราะห์ข้อมูล ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัย
ในครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วม
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในปีการศึกษา 2534 ทุก
โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจึงมีระยะเวลาในการดำเนินงานเริ่มพร้อมกัน จึงทำ
ให้ครูส่วนใหญ่มีประสพการณ์การทำงาน 0-2 ปี การปฏิบัติงานต่าง ๆ จึงได้ผล
ใกล้เคียงกัน อีกประการหนึ่ง คือ การปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทเป็นการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 ซึ่งครูทุกคนมีความรู้และมีประสพการณ์การสอนมาแล้ว จึงทำ

ให้ผลการปฏิบัติงานของครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 | 72) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการสอนผู้ใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน เพราะประสิทธิภาพการสอนผู้ใหญ่เป็น ประสิทธิภาพผู้ใหญ่ในระดับเดียวกัน หลักสูตรเดียวกัน งานในหน้าที่จะมีความคล้ายคลึงกัน และสมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 | 104) ได้ศึกษาพบว่า ครูที่มี ประสิทธิภาพการทำงานน้อยและครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานมากมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากประสิทธิภาพในการทำงานนั้น เป็นประสิทธิภาพการทำงานในด้านการให้การศึกษา แต่บทบาทในการพัฒนาชุมชน ต่างก็มีบทบาทเท่าเทียมกัน จึงทำให้ประสิทธิภาพการทำงาน ไม่มีผลต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน เช่นเดียวกับ วันเพ็ญ อำนวย (2535 | 153) ที่พบว่าครูที่มี ประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนา ชุมชนไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็น ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการพัฒนาชุมชน จึงสามารถถ่ายทอดนโยบาย และการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาชุมชนให้แก่ครูได้ เท่าเทียมกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการทำงาน ไม่มีผลต่อ การปฏิบัติงาน แต่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 | 8) ที่ว่า คนที่มีประสิทธิภาพมาก่อน ย่อมมีวิธีการแก้ปัญหาให้ลุ่ล่ง ไปได้และยังมี โอกาสที่จะถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ให้กับคนอื่นอีกด้วย ซึ่งตรงข้ามกับผู้มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานน้อยที่มักจะขาดความสนใจหรือมีความมั่นใจต่ำ และผลการวิจัย ของ ชานนท์ พงษ์อุดม (2526 | 122) ก็พบว่า จำนวนปีของประสบการณ์จะส่ง ผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่ง อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์มากจะแก้ปัญหาได้ดี จนรู้สึกว่าจะไม่มีอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน ส่วนผู้มีประสบการณ์น้อยจะมีความวิตกกังวลและมักจะแก้ปัญหา อยู่เสมอ

สมมติฐานข้อที่ 4 ปริมาณงานที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปริมาณงานที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับการ ปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ ปริมาณ

งานที่รับผิดชอบจะทำให้ครูปฏิบัติงานได้ผลต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
 สัมภาษณ์สมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนประถมศึกษา
 จะมีจำนวนจำกัด แต่งานที่ต้องปฏิบัติมีจำนวนมากซึ่งมีทั้งงานปฏิบัติการสอน
 งานส่งเสริมการสอนและงานสนับสนุนการสอน ดังผลการวิจัยของ สุนทร มุสิกรัมย์
 (2535 : 230) ที่พบว่า ครูมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก จากการสำรวจ
 สภาพการปฏิบัติงานของครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2533 : 45) พบว่า
 ลักษณะงานของครูแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะงานสอนของครูมี 8 งาน ลักษณะงานสอนที่ครูปฏิบัติ
 มากที่สุด ของครูทุกสังกัดทุกระดับการศึกษาเป็นการปฏิบัติการสอนจริง รองลงมา
 เป็นการตรวจงาน/การบ้าน การปฏิบัติการสอนแทน การสอนซ่อมเสริมและ
 สอบแก้ตัว นอกจากนี้ได้แก่ การเตรียมการสอน งานครูประจำชั้น เตรียม
 อุปกรณ์การสอน การผลิตสื่อการสอน

2. ลักษณะงานสนับสนุนการสอนของครูมี 9 งาน ลักษณะงาน
 สนับสนุนการสอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดคือ งานอนามัย งานใส่ตลับคีย์ภาษา งาน
 แนะนำ งานห้องสมุด งานธุรการ งานโภชนาการ งานการเงิน-พัสดุ งาน
 ทะเบียนวัดผลและงานกิจการนักเรียน

3. ลักษณะงานอื่น ๆ ของครูมี 7 งาน ลักษณะงานที่ครูปฏิบัติมากที่สุด
 คือ งานปกครอง รองลงมาคือ งานบริการชุมชน งานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น
 นอกจากนี้ได้แก่ งานประชุม งานสหกรณ์โรงเรียน งานวางแผนและประเมิน
 โครงการอื่น ๆ

ลักษณะงานดังกล่าวนี้จึงทำให้ครูต้องรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ครู
 แต่ละคนจึงต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ทำให้ครูต้องพยายามปฏิบัติงานให้บรรลุ
 วัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ
 ครูส่วนใหญ่ที่รับผิดชอบงานพิเศษคือ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ซึ่งเป็นงาน
 ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันเสมอ จึงทำให้ครูต้องรับผิดชอบงานมากขึ้นและสามารถ
 ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งคือ ครูที่มีความรับผิดชอบสูงจะ ได้
 รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหลายอย่าง เพราะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 จึงทำให้ครูเหล่านี้มีภาระงานมากขึ้น ในขณะที่ครูอีกส่วนหนึ่งจะ ได้รับมอบหมายงาน

เฉพาะงานสอน ผลการการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ปริมาณงานที่รับผิดชอบมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 ; 106) ที่วิจัย พบว่า ครูที่มีงานพิเศษนอกเหนือจากการสอนต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีเวลาไม่เพียงพอ ที่จะให้บริการแก่ประชาชน เพราะมีงานพิเศษและจำนวนชั่วโมงที่สอนใน โรงเรียนมาก และ วันเพ็ญ อำนาจ (2535 ; 155) ก็วิจัยพบว่า ครูที่มีจำนวน ชั่วโมงสอน 1-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กับครูที่มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 เจตคติที่มีต่อโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติที่มีต่อโครงการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการ ปฏิบัติงานในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ เจตคติ ที่มีต่อโครงการไม่ทำให้ครูปฏิบัติงานได้ต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่สนับสนุน สมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อวัดเจตคติจาก 5 ระดับ จะมีผู้ตอบ เพียง 2 ระดับที่ใกล้เคียงกันในอัตราส่วนที่เท่ากัน จึงไม่สามารถจะวัดการปฏิบัติ งานได้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า เจตคติที่มีต่อโครงการมีความสัมพันธ์ กับการทำงานแต่เป็นความสัมพันธ์อย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงแสดงให้เห็นว่า เจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ทิพวรรณ สุขสุพันธ์ (2535 ; 125) ที่พบว่าสมาชิกที่มีเจตคติต่อกองทุนยา และเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนยาและเวชภัณฑ์ ประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ พรรณี ธรรมโชติ (2532 ; 79) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติของสมาชิกที่มีต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิตมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง เช่นเดียวกับ จำเป็น ชาญชัย (2535 ; 192) ที่พบว่า เจตคติที่มีต่อการจัดตั้งกองทุนยาและเวชภัณฑ์ ประจำหมู่บ้านเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งกองทุนยาและ

เวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านของประชาชน

สมมติฐานข้อที่ 6 ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ ครูที่มีระดับความรู้ในโครงการต่างกันจะปฏิบัติงานได้ผลต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการในโครงการใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องศึกษาโครงการให้เข้าใจ เพื่อที่จะกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทก็เป็นโครงการหนึ่งที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาชนบท โดยมีครูเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน ดังนั้นครูจึงต้องศึกษาโครงการให้ละเอียดเพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ ตลอดจนการดำเนินงานเพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เมื่อครูมีความรู้เหล่านี้แล้วก็สามารถที่จะดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้ ความรู้ในโครงการของครูกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความรู้แต่ละข้อจะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการ เป้าหมายและกระบวนการบริหารโครงการ ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูที่เข้าอบรมไม่ได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียน โรงเรียนขาดเอกสารที่ให้คำแนะนำการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ หรืออาจเกิดจากตัวครูเองที่ไม่ได้ให้ความสนใจในกิจกรรมของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทอย่างเพียงพอ จึงทำให้การปฏิบัติงานในโครงการอยู่ในระดับปานกลางด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อานาจ สุธาประดิษฐ์ (2533 ; 76) ที่พบว่า สมาชิกศูนย์สาธิตการตลาดที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดต่างกัน และ ไชยพรหมศรี (2533 ; 75) ก็พบว่า ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของศูนย์เยาวชนตำบลเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่องของ

สมาชิกศูนย์เยาวชนตำบล เช่นเดียวกับ ทิพวรรณ สุขสุพันธ์ (2535 | 124) ที่วิจัยพบว่า สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินงานกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านต่างกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของสุเทพ อ่วมเจริญ (2539 | 73) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับงานไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน

สมมติฐานข้อที่ 7 จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพการทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและความรู้ในโครงการร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานได้

ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทได้ มี 2 ตัวคือ ความรู้ในโครงการและปริมาณงานที่รับผิดชอบ เมื่อพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของตัวแปรทั้งสองพบว่า มีอำนาจการทำนายร้อยละ 9.32 แม้ว่า ความรู้ในโครงการและปริมาณงานที่รับผิดชอบจะมีอำนาจการทำนายที่ต่ำ แต่มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่า ความรู้ในโครงการและปริมาณงานที่รับผิดชอบร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี ธรรมโชติ (2532 | 62) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พยากรณ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แต่ขัดแย้งกับของ พรรณี ธรรมโชติ (2532 | 62) ที่พบว่า เจตคติของสมาชิกที่มีต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้

ส่วนจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพการทำงานและเจตคติที่มีต่อโครงการ ไม่สามารถทำนายการปฏิบัติงานได้ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านพบว่า ครูได้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติงานในด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร และด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพอยู่ในระดับต่ำ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทางโรงเรียนจึงควรสรุปผลการปฏิบัติงานและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน และหาแนวทางนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน แผนปีเพศติดตามและประเมินผลต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จึงควรเพิ่มจำนวนคนที่เข้ารับการอบรมให้มากกว่าเดิม แทนที่จะเป็นเพียงผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าโครงการ ควรชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการ โดยการติดตามผลและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการและขั้นตอนการดำเนินงาน กระตุ้นให้ครูตื่นตัวและมีความเข้าใจในหลักการ และวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างชัดเจน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ปริมาณงานที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมอบหมายงานในสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่เกินกำลังความสามารถของครู พยายามกระจายงานให้ครูได้รับผิดชอบอย่างทั่วถึง

และยุติธรรม ควรกำหนดขอบข่าย ภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานในโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องยอมรับ และให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปร จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน ปริมาณงานที่รับผิดชอบ เจตคติที่มีต่อโครงการและ ความรู้ในโครงการ ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท ในปีการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ขวัญและกำลังใจของครู ความสัมพันธ์ ของครูกับผู้อื่น ทักษะในการสอน การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาชนบท เป็นต้น ว่ามีตัวแปรอะไรบ้างที่คาดว่าจะมีผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เพื่อที่จะ ได้ศึกษาให้ครอบคลุมตัวแปร มากที่สุด

2.3 ควรขยายพื้นที่ที่ศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น เช่น ระดับเขต หรือ ระดับภาค

2.4 ควรศึกษาตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ประชาชน นักเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.5 ควรมีการวิจัยแบบการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมเพื่อที่จะ ได้ ประโยชน์และ ได้รับข้อมูลที่สิ่งซึ่งเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เพื่อพัฒนารูปแบบการ ดำเนินงานตามโครงการ

บรรณานุกรม

หนังสือ

กมลรัตน์ หัสสว่างษ์. 2527. จิตวิทยาสังคม. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

การประถมศึกษาจังหวัดสตูล, สำนักงาน. 2535. "โรงเรียนที่เข้าร่วม
โครงการกศ.พช.", ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการ
กศ.พช. 27 - 29 กรกฎาคม 2535. หน้า 4-7.

โกวิท วรพิพัฒน์ และ บุญสม นาวานุเคราะห์. 2526. "การศึกษาเพื่อ
พัฒนาชนบท" ใน เอกสารการสอนชุดวิธีการพัฒนาชนบทของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ ฯ ;
บริษัทวิศตอรีเพาเตอร์พอยด์จำกัด .

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2527. คู่มือ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาใน
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน.
กรุงเทพฯ ฯ ; ข้าวพาณิชย์.

_____. 2531 ก. คู่มือการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท ชุดอบรมด้วยตนเอง เล่ม 1. กรุงเทพฯ ฯ
; บริษัท พี. เอ. สิวิ่ง.

_____. 2528. คู่มือการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดอำเภอและ
โรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ ; ศุภสภา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2526 ก. คู่มือครู
โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบท (กศ.พช.). กรุงเทพฯ ฯ ; สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, (อัคราเนา)

_____ . 2531 ข. ชุดฝึกอบรมการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการ
เล่มที่ 17 กรุงเทพฯ ฯ ; อักษรไทย.

_____ . 2526 ข. แนวดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท. กรุงเทพฯ ฯ ; คุรุสภา.

_____ . 2529 ข. รายงานการประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ปีงบประมาณ 2526-2527.
ปัตตานี ; มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

_____ . ม.ป.ป. รายงานการประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ปีงบประมาณ 2528-2529.
กรุงเทพฯ ฯ ; คุรุสภา.

_____ . 2532. รายงานประจำปี 2531 โครงการการศึกษาเพื่อ
พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท(กศ.พช.). หน่วยศึกษานิเทศ สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (อัคราเนา)

_____ . 2529 ก. สรุปผลการดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ปี 26-29.
กรุงเทพฯ ฯ ; กราฟคอร์ต.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กองการวิจัย. 2533. ปัจจัย
ที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา. ม.ป.ท.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2527. รายงานวิจัย
องค์ประกอบที่เกี่ยวกับครู นักเรียน และโรงเรียนที่สัมพันธ์กับ
คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอที่มี
ขนาดต่างกัน. กรุงเทพฯ ฯ | สยามรัฐ.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. 2533. ประวัติ แนวคิด ทางสังคม. กรุงเทพฯ ฯ
| โอเดียนสโตร์.

จิรพรรณ กาญจนจิตรา. 2532. วิธีวิจัย. กรุงเทพฯ ฯ |
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชนิตา รัชท์พลเมือง. 2526. ครู การศึกษาและการพัฒนาชุมชน.
กรุงเทพฯ ฯ | ภาควิชาสารัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชิตชนก เชิงเซาว์. 2535. การวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา. ปัตตานี |
โครงการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2525. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ |
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เชิดศักดิ์ ไมวาสินธุ์. 2523. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์
กรุงเทพฯ ฯ | ฟิวชั่น.

ดารา ทีปะปาล. 2521. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ ฯ
| วัฒนาพานิช.

ถวิล ชาราโกชน์. 2532. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ ; โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์.

ทิทยา สุวรรณชญ. 2510. พัฒนากร : ความคาดหวังบทบาทพัฒนากร
คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ.
กรุงเทพฯ ; ส่วนท้องถิ่น.

บุญเรียง ขจรศิลป์. 2533. สถิติวิจัย 2. ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประคอง กรรณสูต. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.
ฉบับปรับปรุงแก้ไข ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. ทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพฯ ; ไทยวัฒนาพานิช.

ประเสริฐ เข้มกลิ่นทุ่ง. ม.ป.ป. "การใช้ทฤษฎีและแนวคิด", หลักการ
วิจัยทางสังคมศาสตร์. พระนคร ; สำนักงานเลขาธิการสภาวิจัย
แห่งชาติ.

ปรีชา เศรษฐีธร. 2527. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ ;
โอเดียนสไตร์.

พนัส หันมาคินทร์. 2524. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ ;
วัฒนาพานิช.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
กรุงเทพฯ ; ไทยวัฒนาพานิช.

พัฒนาชุมชน, กรม กองการวิจัยและประเมินผล. 2519. รายงานการวิจัย
โครงการสารภี ตำบลวังมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.
กรุงเทพฯ ; ส่วนท้องถิ่น.

วิญญู สาธร. 2516. หลักบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ ; วัฒนาพานิช.

ราชกิจจานุเบกษา. 2535. "ประกาศให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2535", 109(23 มิถุนายน 2535) หน้า 1-14.

เลขานุการคุรุสภา, สำนักงาน. 2533. คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูตาม
จรรยาบรรณและวินัย ตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ.2526.
กรุงเทพฯ ; คุรุสภาลาดพร้าว.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531. หลักการวิจัยทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ ; บริษัทศึกษาพรจำกัด.

วัน เดชพิชัย. 2535. คู่มือการวิจัยและการประเมินโครงการทางการ
ศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

วางพื้นฐานปฏิรูปการศึกษา, คณะกรรมการ. 2518. การศึกษาเพื่อชีวิต
และสังคม. สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย ; ม.ป.ท.

วิชาการ, กรม. 2521. คู่มือการใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ ฯ | จงเจริญการพิมพ์.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2526. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ ฯ
| ไทยวัฒนาพานิช.

ศึกษานิเทศการ, กระทรวง. 2526. การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา
กรุงเทพฯ ฯ | การศาสนา.

_____. 2525. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.
กรุงเทพฯ ฯ | ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

สถาบันวิจัยแห่งชาติ. 2514. ผู้นำในชนบทของประเทศไทย.
กรุงเทพฯ ฯ | สำนักนายก.

สรชัย พิศาลบุตร. 2528. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สวัสดิ์ สุคนธรังษี. 2516. การวัดในการจัดงานบุคคล. กรุงเทพฯ ฯ
| ไทยวัฒนาพานิช.

เสมอ จันทร์พูน. 2526. เอกสารการสอนชุดวิชาการกับการพัฒนาชนบท.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพฯ ฯ |
ไอเดียนสไตร์.

เสรี ลาซโรจน์. 2531. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ ฯ | อักษรสมัย.

แสวง รัตน์มงคลมาศ. 2528. การแสวงหา การคงอยู่ และการลาออก
จากอาชีพราชการของอาจารย์มหาวิทยาลัย ; บทวิเคราะห์เชิงทัศนะ
 กรุงเทพฯ ฯ ; โครงการร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยของที่ประชุมอธิการบดี
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อมร รักษาสิทธิ์และยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2524. การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน
แนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ ฯ
 ; ไทยอนุเคราะห์ไทย.

อารี เพชรผุด. 2530. มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. กรุงเทพฯ ฯ
 ; เนติกุลการพิมพ์.

วารสาร

โกวิท พวงงาม. 2534. "กลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาของชาวชนบท",
สยามรัฐ. 2 (กุมภาพันธ์ 2534), 3.

ค้วน ขาวหนู. 2526. "บทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาชนบท",
วารสารพัฒนาชุมชน. 22 (พฤษภาคม 2526) 37-46.

ไมธิต ปิ่นเปี่ยมรัชฎ์. 2524. "ความยากจนในชนบทอีสาน ; สาเหตุและ
 ความหนาแน่นของปัญหา", วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์.
 (เมษายน 2524), 200.

ไพสิฐ พรหมรักษา. 2526. "ครูกับการพัฒนาชุมชน", ครูไทย.
 25 (กรกฎาคม 2526), 32.

เมธี ปิลันธนาเนท์. 2524. "ครูกับการพัฒนาชนบทยากจน", มิตรครู.
23 (พฤศจิกายน 2524) 31-34.

สำอางค์ สีหาพงษ์และคณะ. 2531. "เสี้ยวหนึ่งของการเยี่ยมโรงเรียน
ร่วมหัวอก ! ความร่วมมือจากชุมชน", สารพัฒนาหลักสูตร.
79 (ตุลาคม 2531) 28.

สุจริต เพ็ชรชอบ. 2514. "บทบาทครูในสังคม", ครูศาสตร์.
(มิถุนายน-กันยายน 2514), 105-107.

สุวารีย์ ศรีบุรณะ. 2528. "เกาหลีสร้างชาติได้อย่างไร", วารสารกศ.พษ.
3 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2528), 17-18.

วิทยานิพนธ์

จะสะปิ๊ง บารุ. 2534. "การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
ศูนย์สาธิตการตลาดของสมาชิกที่มีสถานภาพต่างกัน", วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

ฉลอง พูลสุทธิ. 2535. "บทบาทการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนของ
โรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบท ในจังหวัดปัตตานี", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์. (สำเนา).

โตม บุญต่อ. 2533. "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

ทองคุณ หงส์พันธุ์. 2522. "การวิจัยเพื่อจัดรูปแบบยุทธวิธีการฝึกอบรม ผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

ทิพย์วรรณ สุขสุพันธ์. 2535. "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของสมาชิกกองทุนและเวชมัคค์ประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนครราชสีมา", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

นันทก แววสง่า. 2534. "สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา ในการดำเนินงานตามโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัดปัตตานี", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

แนว ไส่ติพิพันธุ์. 2534. "การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของ ประชาชนในชนบท ; ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

- บุญเหลือ บุญพามาลา. 2531. "การศึกษานโยบายและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)
- ประชาคม จันทรัชิต. 2533. "การศึกษานโยบายการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคใต้", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ปรัชชา แก้วภิรมย์. 2534. "สภาพและปัญหาของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ปีการศึกษา 2533 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. (สำเนา)
- พนม อินทวกุล. 2527. "สภาพการและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)
- พรณี ธรรมโชติ. 2532. "ปัจจัยบ่งชี้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

พรศักดิ์ พัทธพจนามารณ์. 2530. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรบ้านลาดจำกัด จังหวัดเพชรบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. (สำเนา)

ไพฑูรย์ รัตนสาร. 2524. "ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับภาวะประชากรของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)

ไพฑูรย์ พิทักษ์สาส์. 2522. "ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการสอนกับภูมิหลังของครู", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

วรางคณา บัณลาภนาค. 2527. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

วัฒนา สุวรรณไตรย์. 2524. "ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

วันเพ็ญ อำนาจ. 2535. "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชุมพร", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
(สำเนา)

วิชาการ บัวหอม. 2531. "การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครู อาจารย์ สังกัดเทศบาล ใน 14 จังหวัดภาคใต้",
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
(สำเนา)

ศิริพร เนติบัณฑิต. 2527. "ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาต่อบทบาท
ของตนในกิจกรรมของชุมชน", วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
(สำเนา)

สกนธ์ จันทักษ์. 2528. "ปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง", วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
(สำเนา)

สกล กาฬสุวรรณ. 2534. "การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในคณะทำงาน
สนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบท ระดับตำบล ในจังหวัดพัทลุง",
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อ
พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

สมบูรณ์ บุญฤทธิ์. 2532. "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน (กศ.พช.) ; ศึกษาเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช",
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
(สำเนา)

สหัส นิลพันธ์. 2519. "ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ
การใช้ปุ๋ยมูลเพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวของเกษตรกร ในตำบล
ศิระกระบือ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครนายก", วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

สะอาด พงอินทร์. 2527. "บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบทยากจน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษาในเขตการ
ศึกษา 8", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
สํารตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

สุจิตร์ โนคำ. 2527. "บทบาทและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูวิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เชียงใหม่", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. (สำเนา)

สุจิตรา จรจิตร. 2532. "ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในตำแหน่ง
หัวหน้าภาควิชาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค", วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
(สำเนา)

สุเทพ อ่วมเจริญ. 2529. "การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา วิทยาลัยวิทยาลัยศิลปากร. (สำเนา)

สุนทร มุสิกรังษี. 2535. "การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

สุภา ศิลสร. 2526. "ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา วิทยาลัยวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

สุนทรก แยมเจริญ. 2526. "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (มพช.) กับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องที่ใกล้เคียง", วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (สำเนา)

เสรี สุวรรณประเสริฐ. 2533. "การศึกษาเปรียบเทียบงานพัฒนาชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการและนอกโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัดนครศรีธรรมราช", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

อนุศักดิ์ เกตุสิริ. 2526. "ลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทตาม
ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบล ในเขตรับผิดชอบของ
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

อารยา วัฒนกิจ. 2526. "ปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัด
ปทุมธานี", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
(สำเนา)

อาสาฬห์ เกษทรัพย์. 2524. "ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
โรงเรียนชุมชนกับผู้ปกครองในเขตอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. (สำเนา)

Biddle, Bruce J. and Thomas, Edrin J. 1966. Role Theory : Concepts and Research. New York : Wiley & Sons, Inc.

Borich, Gray D. 1977. The Appraisal of Teaching Concepts and Process. Boston : Addison-Wesley Pub. Co. อ้างถึงใน สุเทพ อ่วมเจริญ. 2529. "การปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์", วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. (สำเนา)

Dodd, W.A. 1977. The Teacher at Work. London : Oxford University Press.

Edwards, Allen I. 1968. Experimental Design in Psychological Research. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Findley, Warren G. 1967. "A Rational for Evaluation of Item Discrimination Statistics", In Principle of Educational and Psychological Measurement : A Book of Selected Reading. Edited by William A. Mehrens and Robert L. Ebel. Chicago : Rand McNally and Company.

Guilford, J.P. and Fruchter, Benjamin. 1978.

Fundamental Statistics in Psychology and Education. 6 th ed. Tokyo McGraw Hill Kogakusha.

Hinkle, Dennis E. ; Wiersma, William and Jurs, Stephen G.

1982. Basic Behavioral Statistics. Boston :
Houghton Mifflin Company.

Krech, David. ; Crutchfield, Richard S. and Ballachey,
Egerton I. 1962. Individual in Society : A Text
Book of Social Psychology. New York : McGraw-Hill
Book Company, Inc.

Mehrens, William A. and Lehman, Irvin J. 1975.

Standardized Test in Education. 2nd ed.
New York : Holt Rinehart and Winston.

Second, Paul F. and Backman, Carl W. 1964. Social
Psychology. New York ; McGraw-Hill Book
Company. Tokyo ; McGraw-Hill Kugakusha. อ้างถึงใน
ไพพรรณ รัตน์สาร. 2524. "ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับภาวะ
ประชากรของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)

Yamane, Taro. 1973. Statistics : An Introductory
Analysis. 3rd.ed, New York : Harper and Row
Publication.

ภาคผนวก 1

เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู
ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบท

กรรณิกา หลีเจริญ

นิสิตปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ปีการศึกษา 2535

ขอความกรุณาคืนแบบสอบถามด้วย

ขอขอบคุณ

เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู
ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

คำชี้แจง

เครื่องมือฉบับนี้มี 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบทดสอบถามความรู้ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท เมื่อท่านได้รับแบบทดสอบชุดนี้แล้ว ขอความ
กรุณาให้ตอบและคืนให้ผู้วิจัยเมื่อตอบเสร็จ

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูในโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท

ในการตอบเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ โปรดตอบคำถามทุกข้อและตอบ
ตามการปฏิบัติที่เป็นจริง เพื่อที่จะทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อ
การปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน
เขตชนบทต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ มิได้มุ่งศึกษาหรือเสนอผลการวิจัยเป็นรายบุคคล
หรือรายโรงเรียน แต่เป็นการศึกษาหรือเสนอผลการวิจัยโดยภาพรวมของครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ข้อมูลทั้งหมดจะ ไม่เกิดผลกระทบใดๆ
ต่อท่านและโรงเรียนของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลทั้งหมดไว้เป็นความลับและนำ
ไปใช้เฉพาะการวิจัย ในครั้งนี้

ชุดที่ 1

ความรู้ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท

- คำชี้แจง
1. เมื่อท่านได้รับแบบทดสอบฉบับนี้แล้ว ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบทดสอบชุดนี้ทุกข้อ แล้วส่งคืนให้ผู้วิจัยซึ่งกำลังรอรับแบบทดสอบคืนจากท่าน
 2. แบบทดสอบชุดนี้มี 15 ข้อ ขอให้ท่านพิจารณาแบบทดสอบแต่ละข้อแล้วตอบโดยกาเครื่องหมายกากบาททับตัวเลข ก ข ค หรือ ง ข้อละหนึ่งตัวเลือก

1. ปัญหาของคนในชนบทข้อใด ที่กระทรวงศึกษาธิการช่วยได้มากที่สุด ?
 - ก. ความยากจนขาดแคลน
 - ข. ความมีโรคภัยไข้เจ็บมาก
 - ค. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - ง. ความด้อยโอกาสทางการศึกษาหาความรู้
2. ทำไมต้องใช้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาหมู่บ้าน ?
 - ก. เพราะมีโรงเรียนกระจายไปทั่ว
 - ข. เพราะครูทุกคนรู้เรื่องการพัฒนา
 - ค. เพราะครูมีหน้าที่พัฒนาชนบทโดยตรง
 - ง. เพราะมีโรงเรียนประจำอยู่ทุกหมู่บ้าน

3. ทำไมจึงต้องให้สภาตำบลคัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท ?
- เพราะช่วยให้สภาตำบลมีงานทำ
 - เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในตำบลนั้น
 - เพราะจะได้ผ่านผู้แทนทหกระทรวงหลัก
 - เพราะเป็นงานที่มีความยากและมีความสำคัญมาก
4. หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ข้อใดที่เป็นวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทมากที่สุด ?
- เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
 - มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์
 - ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสม
 - เลือกเรียนตามความต้องการและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทไม่มีการประกวดโรงเรียนดีเด่น แต่ส่งเสริมโรงเรียนดีเด่นแทนเพราะอะไร ?
- มีการประกวดอยู่หลายโรงเรียนแล้ว
 - หลังจากประกวดแล้ว สภาโรงเรียนจะชบเขา
 - ที่ใดมีการประกวด ที่นั่นจะมีการชิงดีชิงเด่นกัน
 - ต้องการส่งเสริมโรงเรียนที่ทำดีอยู่แล้วให้ดีเด่นขึ้น
6. ใครรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในระดับจังหวัด ?
- คณะทำงาน
 - ผู้แทนของทหกระทรวงหลัก
 - ผู้อำนวยการกำรประถมศึกษาจังหวัด
 - ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการระดับจังหวัด

7. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีหน้าที่ส่งเสริมงานการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในด้านใด ?

- ก. จัดอบรมสัมมนาและติดตามผล
- ข. นิเทศติดตามและรายงานผลงาน
- ค. จัดสรรงบประมาณและติดตามผล
- ง. สัมมนานิเทศติดตามผลและรายงานผล

8. หากโรงเรียนมีปัญหาการบริหารงานซึ่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีอาจช่วยแก้ไขได้ ควรจะปรึกษาหารือใครเป็นอันดับแรก

- ก. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- ข. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- ค. คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน
- ง. ผู้นำชุมชนที่ฝึกอบรมไปแล้ว

9. เมื่อได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โรงเรียนควรเริ่มงานใดก่อน ?

- ก. ศึกษาโครงการนี้ให้เข้าใจ
- ข. เชิญประชุมผู้ปกครองนักเรียน
- ค. เชิญประชุมกรรมการศึกษาของโรงเรียน
- ง. ปรึกษาหารือกับคณะครูว่าจะ ใช้งบประมาณอย่างไร

10. ทำอย่างไรจึงจะ ใช้งบประมาณให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าและตรงเป้าหมายของโครงการมากที่สุด ?

- ก. ศึกษางานจากโรงเรียนใกล้เคียง
- ข. สสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาในการพัฒนาคน
- ค. สสำรวจความต้องการในปัจจุบันของโรงเรียนให้ครบถ้วน
- ง. ศึกษางานจากเอกสารต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดส่ง ใ้ให้อย่างครบถ้วน

11. กิจกรรมอะไรของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทที่ทำให้บริการแก่ชาวบ้านได้มากที่สุด ?
- ก. ศูนย์บริการข่าวสาร
 - ข. ศูนย์ฝึกอบรบวิชาชีพ
 - ค. ศูนย์ส่งเสริมคนดีในหมู่บ้าน
 - ง. ศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคม
12. นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นป.5-6 และ ไม่มีโอกาสไปเรียนต่อ โรงเรียนควรจะช่วยเหลือในด้านใดมากที่สุด ?
- ก. อาชีพพื้นบ้าน
 - ข. สุขภาพอนามัย
 - ค. หน้าที่พลเมืองดี
 - ง. การวางแผนครอบครัว
13. ปรัชญาของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทคือข้อใด ?
- ก. ขยันอดทน
 - ข. พึ่งตนเองได้
 - ค. ใช้ทรัพยากรดี
 - ง. ไม่มีเรื่องอบายมุข

14. ทำอย่างไรจึงจะประสานงานกับผู้แทนหกกระทรวงหลักได้ดี ?

- ก. ให้กระทรวงสั่งการ
- ข. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการ
- ค. โรงเรียนเชิญประชุมวางแผนร่วมกัน
- ง. โรงเรียนมีหนังสือเชิญให้มาร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน

15. ข้อใดเป็นเป้าหมายของ โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ?

- ก. การค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ข. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- ค. การเลือกกิจกรรมที่มีความหมายต่อชีวิต
- ง. การนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ชุดที่ 2

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครู

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกส่วนทุกข้อตามสถานภาพความเป็นจริงของท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

1. ท่านได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดในสถานศึกษาในระดับ _____
_____ (ระบุวุฒิทางการศึกษา) ใช้เวลาเรียนทั้งหมด _____ ปี
2. ปัจจุบันท่านได้รับเงินเดือนในอัตรา _____ บาท
3. ท่านมีประสบการณ์การทำงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
ในเขตชนบท รวมทั้งหมด _____ ปี _____ เดือน (นับรวมเวลาที่ปฏิบัติงาน
ในโครงการนี้ในโรงเรียนที่สอนในปัจจุบันและเวลาที่เคยปฏิบัติงานในโครงการนี้จาก
โรงเรียนอื่น)
4. ท่านรับผิดชอบงานสอนวิชา _____

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ _____ มีชั่วโมงสอน _____ ชั่วโมง/สัปดาห์
5. ท่านได้รับมอบหมายงานพิเศษ คือ _____

ท่านใช้เวลาในการปฏิบัติ (โดยเฉลี่ย) _____ ชั่วโมง/สัปดาห์

ชุดที่ 2
ตอนที่ 2
การปฏิบัติงานตามโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่

เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ในการตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ ขอให้ท่านพิจารณาการปฏิบัติงานว่าอยู่ใน

ระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับกรปฏิบัติงานของท่าน

แบบสอบถามในแต่ละข้อกำหนดระดับการปฏิบัติได้ 5 ระดับ คือ

- ไม่ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้นเลยถึงปฏิบัติ 1 ครั้ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข (1)
 ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น 2-3 ครั้ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข (2)
 ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น 4-5 ครั้ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข (3)
 ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น 6-7 ครั้ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข (4)
 ปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้นมากกว่า 7 ครั้ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข (5)

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
0	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เหตุการณ์บ้านเมืองแก่สมาชิกชุมชน ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและ ทันต่อเหตุการณ์		/				()

หมายความว่า ท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองแก่สมาชิกชุมชน
ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและทันต่อเหตุการณ์ 2-3 ครั้ง

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
	<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u>						
	ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานตามโครงการมา ท่านได้จัดกิจกรรมเหล่านี้มากน้อย เพียงใด						
1.	ประชุมวางแผนการสอนร่วมกับชุมชน	()
2.	จัดการเรียนการสอนโดยเน้น การปฏิบัติ	()
3.	จัดเนื้อหาวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพ ท้องถิ่น	()
4.	ใช้วิธีสอนที่เน้นให้นักเรียนรู้จักคิดค้น หาเหตุผล	()
5.	นำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อการศึกษา	()
6.	นำความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา	()
7.	จัดให้มีกิจกรรมทำความสะอาด	()
8.	จัดให้มีกิจกรรมประกอบอาหารกลางวัน	()
9.	ฝึกนักเรียนให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตาม หลักโภชนาการ	()
10.	จัดให้มีกิจกรรมการออมทรัพย์	()

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
11.	จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน	()
12.	จัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดย ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินงาน	()
13.	จัดให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ	()
14.	จัดให้มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความ สามัคคี	()
15.	ฝึกนักเรียนให้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	()
	<u>ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร</u> ตั้งแต่เริ่มดำเนินการตามโครงการมา ท่านได้จัดกิจกรรมเหล่านี้มากน้อย เพียงใด						
16.	ประชุมชาวบ้านเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ของโครงการและนโยบาย	()
17.	คัดเลือกผู้นำชุมชนเพื่อประสานงาน ระหว่างชุมชนและโรงเรียน	()
18.	ฝึกอบรมผู้นำชุมชน	()
19.	สนับสนุนการคัดเลือกผู้นำระดับโรงเรียน	()

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
20.	เป็นผู้ดำเนินการทำงานเพื่อส่วนรวม	()
21.	ส่งเสริมผู้ทำตัวอย่าง	()
22.	นำชาวบ้าน ไปศึกษาดูงานของ โรงเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ	()
23.	จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง โรงเรียน กับชุมชน	()
	<u>ด้านการจัด โรงเรียนให้ เป็นแหล่ง ข่าวสารของชุมชน</u> ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานตามโครงการมา ท่านได้จัดกิจกรรมเหล่านี้มากน้อย เพียงใด						
24.	จัดทำป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์ ไว้บริการชุมชน	()
25.	บริการข่าวสารแก่ชุมชน ได้ทันเหตุการณ์	()
26.	ส่งเสริมให้ประชาชนมาใช้ห้องสมุดของ โรงเรียน	()
27.	จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนเป็นปัจจุบัน เสมอ	()
28.	บริการข้อมูลแก่ทุกหน่วยงาน	()

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
29.	ชี้แจงนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ ในความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน...	()
30.	ชี้แจงประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ ในความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน...	()
31.	ค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์...	()
	<u>ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง</u> <u>ด้านวิชาการและอาชีพ</u> ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานตามโครงการมา ท่านได้จัดกิจกรรมเหล่านี้มากน้อย เพียงใด						
32.	จัดนิทรรศการ แนะนำอาชีพที่เหมาะสม ในห้องเรียน	()
33.	เป็นผู้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาอาชีพ ในชุมชน	()
34.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการนำเอาวัสดุใน ท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์	()
35.	ส่งเสริม แนะนำหรือจัดหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ให้แก่นักเรียนและประชาชน	()
36.	บริการด้านสถานที่ในการฝึกอบรม เกี่ยวกับอาชีพเสริม	()

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
37.	ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น เพื่อหาวิธีพัฒนาอาชีพของประชาชน ในชุมชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	()
38.	ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและความรู้ ด้านอาชีพอย่างสม่ำเสมอ						
	<u>ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริม</u> <u>การกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม</u> <u>และประเพณีท้องถิ่น</u> ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานตามโครงการมา ท่านได้จัดกิจกรรมเหล่านี้มากน้อย เพียงใด						
39.	จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	()
40.	ส่งเสริมการพักผ่อนหย่อนใจให้กับ สมาชิกในชุมชน	()
41.	ร่วมกับประชาชนประกอบกิจกรรม วันสำคัญ	()
42.	จัดทำป้าย เผยแพร่คำขวัญและคุณธรรม	()
43.	เผยแพร่ผลงานศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น	()

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		0-1 (1)	2-3 (2)	4-5 (3)	6-7 (4)	มากกว่า 7 (5)	
44.	ร่วมมือกับชุมชนยกย่องและประกาศเกียรติคุณบุคคลที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	()
45.	ให้บริการสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่ชุมชน	()
	<u>ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่</u> <u>เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขต</u> ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานตามโครงการมา ท่านได้จัดกิจกรรมเหล่านี้มากน้อย เพียงใด						
46.	ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ สม่ำเสมอ	()
47.	เชิญหน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุนให้ ความช่วยเหลือโรงเรียน	()
48.	ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นเข้าใจ ลักษณะการดำเนินงานของโรงเรียน	()
49.	จัดกิจกรรมผลงานนิทรรศการร่วมกับ หน่วยงานอื่น	()
50.	ประสานงานกับผู้นำชุมชนในการพัฒนา ชุมชน	()

ชุดที่ 3

เจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องตรงข้อความแต่ละข้อ ตามความรู้สึก
ที่แท้จริงของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
1.	โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จะทำให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น	()
2.	โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เหมาะกับโรงเรียนที่มีนักเรียนที่ไม่มีโอกาสศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น	()
3.	โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เป็นโครงการที่มีประโยชน์โดยตรงต่อประชาชน ในชุมชน	()
4.	โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ	()

ข้อที่	ข้อความ	ด้วย อย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
5.	ควรมีรูปแบบโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทที่ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง ให้โรงเรียนนำไปดำเนินการ	()
6.	เป้าหมายที่สำคัญของโครงการการศึกษาเพื่อ พัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท คือ มุ่งเน้นให้ ประชาชนพึ่งตนเอง	()
7.	กิจกรรมที่จัดเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จะจัดตามความถนัดของครู	()
8.	โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทสามารถดำเนินงานให้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรประถมศึกษา 2521	()
9.	โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทควรมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน.....	()
10.	โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลดลง	()
11.	การเข้าร่วมโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทเป็นการเพิ่มภาระงานให้ครู	()
12.	ครูที่จะปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทได้สำเร็จต้องมีความเสียสละ อดทนและขยัน	()

ข้อที่	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
13.	ควรมอบหมายให้ครูที่สอนในระดับ ป.5-6 เป็น คณะทำงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท	()
14.	ผลสำเร็จของ โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทเป็นผลสำเร็จของงานพัฒนาชนบท	()
15.	การดำเนินงานของ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประชาชน ในท้องถิ่นเป็นสำคัญ	()
16.	การดำเนินงานตามโครงการ ให้ได้ผลต้องอาศัย ความร่วมมือของครูในโรงเรียนเป็นสำคัญ	()
17.	ควรให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนเข้าร่วม โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท	()
18.	โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เป็นโครงการที่ไม่มีความจำเป็นต่อการเรียน การสอนในระดับประถมศึกษา	()
19.	ควรมอบหมายให้มีผู้นิเทศและติดตามผล การปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน	()
20.	การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็น สิ่งที่กระทำได้ยาก	()

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบคำถามชุดที่ 2,3 หมดทุกข้อหรือไม่ และ เมื่อตอบเสร็จแล้ว
โปรดใส่ซองปิดผนึกและส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนของท่าน ภายในวันที่ 22 มกราคม 2536

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

(นางสาวกรรณิศา หลีเจริญ)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ภาคผนวก 2

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบตาม

1. ผศ. คำนวณ ขาวหนู ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ดร.พรศักดิ์ อาษาสุจริต สำนักส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. อาจารย์เย็นใจ มังคะदानะรา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
4. อาจารย์ละออ ภูริวิกรมย์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
5. อาจารย์ช่วง ชุตินากุล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
6. อาจารย์ประยูร ไชยัด ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวกรรณิกา หลีเจริญ

วัน เดือน ปีเกิด 25 ธันวาคม 2499

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ประกาศนียบัตรประโยคครูประถม	วิทยาลัยครูสงขลา	2517
ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม	ศึกษาด้วยตนเอง	2521
ปริญญาการศึกษาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	2524

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนบ้านโกตา อำเภอละงู จังหวัดสตูล